

72131

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KARACAOĞLAN'IN HAYATI VE T.R.T. REPERTUARINDA OLAN
TÜRKÜLERİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADEM SEVİNÇ

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 19 Ocak 1998

Tezin Savunulduğu Tarih : 09 Şubat 1998

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Göktan AY

Diğer Jüri Üyeleri : Doç. Fikret DEĞERLİ

: Doç. Erol DERAN

ŞUBAT 1998

ÖNSÖZ

“T.R.T. Repertuvarında yer alan Karacaoğlan Türkülerinin söz usul ve melodi yönünden incelenmesi” konulu bu çalışma İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Bilimler Ana Sanat Dalı Türk Halk Müziği Programına tez olarak hazırlanmıştır.

Aşk ve Doğa ile özdeşleşen Karacaoğlanın hayatı ve şiirleri ile ilgili pek çok araştırma yapılmıştır. Fakat T.R.T. Repertuvarında bulunan Karacaoğlan Türkülerinin Edebi, ritmik ve melodik açıdan incelenmesi konusunda yapılan çalışmalarda yetersizlik bizi bu çalışmayı yapmaya yöneltmiştir.

Bu sebeple, araştırma, inceleme ve izlenilen diğer metodların ardından bir sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır.

Çalışma sırasında görüşleri ve yardımlarıyla bana ışık tutan Danışman Hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Gökten Ay’a teşekkürü bir borç bilirim.

İSTANBUL 1998

Adem SEVİNÇ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	II
İÇİNDEKİLER	III
ÖZET	VI
SUMMARY	VII
BÖLÜM 1. GİRİŞ	1
1.1. Konunun Seçiliş Nedenleri ve Faydaları	1
1.2. Araştırma Kapsamı ve Yaratılan Ortam	1
1.3. Kullanılan Metod	2
1.4. Yazım Biçimi	2
BÖLÜM 2. KARACAOĞLAN'IN HAYATI	3
2.1. Karacaoğlan Kimdir?	3
2.2. Yaşamına Ait Bilgiler	4
2.3. Doğum Yılı	4
2.4. Adı-Babası-Soyu	4
2.5. Doğduğu Yer	5
2.6. Yaşadığı Dönem ve Yaşadığı Dönemdeki Tarihsel Olaylar ..	6
2.7. XVI. Y.Y. Ozanı	7
2.8. Karacaoğlan'ın Gezip Gördüğü Yerler	8
2.9. Karacaoğlan Geleneği	9
2.10. Karacaoğlan Geleneğinin Özellikleri	10
2.11. Karacaoğlanlar	12
2.11.1. I. Karacaoğlan	12
2.11.2. II. Karacaoğlan	13
2.11.3. III. Karacaoğlan	13
2.11.4. IV. Karacaoğlan	13
2.11.5. V. Karacaoğlan	14
2.12. Düşünce Dünyası	14
2.13. Ahlak Anlayışı	14
2.14. Karacaoğlan Hikayeleri	14
2.14.1. Karacaoğlan ile Karakız	14
2.14.2. Karacaoğlan ile İsmikan Sultan (Kırım Rivayeti)	15
2.14.3. Karacaoğlan ile Benli Kız Zeynep	15
2.14.4. Karacaoğlan ile Yayla Güzeli Züleyha	16

2.15.	Ölümü	16
2.16.	Karacaoğlan'ın Halk Üzerindeki Etkisi	17
2.17.	Karacaoğlan'ın Edebiyat'taki Yeri	18
2.18.	Şiirlerinin Konuları	18
2.18.1.	Aşk	18
2.18.2.	Sevgililerinin Adları	19
2.18.3.	Sesleniş	19
2.18.4.	Doğa	20
2.18.5.	Kullandığı Dil	20
2.18.6.	Ölçü-Uyak	20
2.18.7.	Nazım Şekilleri	21
2.19.	Karacaoğlan'ın Etkilendiği Şairler	21
2.20.	Karacaoğlan'ın Etkilediği Şairler	21
BÖLÜM 3. ELE ALINAN EZGİLERDE İNCELEME PLANI		22
3.1.	Ezgilerin Notası	22
3.1.1.	Ezgilerin Edebi Yapısının İncelenmesi	22
3.1.2.	Ezgilerin Ritmik Yapısının İncelenmesi	22
3.1.3.	Ezgilerin Melodik Yapısının İncelenmesi	22
3.2.	Ela Gözlü Benli Dilber	23
3.2.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	24
3.2.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	24
3.2.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	25
3.3.	Şu Yalan Dünya	26
3.3.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	27
3.3.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	27
3.3.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	28
3.4.	Ela Gözlüm Ben Bu Elden Gidersem	29
3.4.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	30
3.4.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	30
3.4.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	31
3.5.	Bağlandı Yollarım	32
3.5.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	33
3.5.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	33
3.5.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	34
3.6.	Bülbül Havalanmış	35
3.6.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	36
3.6.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	36
3.6.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	37
3.7.	İncecikten Bir Kar Yağar	38
3.7.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	39
3.7.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	40
3.7.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	40
3.8.	Kime Kin Ettin de	41
3.8.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	42
3.8.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	42

3.8.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	43
3.9.	Güzel Ne Güzel Olmuşsun	44
3.9.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	45
3.9.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	46
3.9.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	46
3.10.	Şu Yüce Dağların Karı	47
3.10.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	48
3.10.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	48
3.10.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	49
3.11.	Gadir Mevlam Senden	50
3.11.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	51
3.11.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	51
3.11.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	52
3.12.	Ela Gözlerini Sevdığım Dilber	53
3.12.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	54
3.12.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	54
3.12.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	55
3.13.	Bir Yiğit Gurbete Gitse	56
3.13.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	57
3.13.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	58
3.13.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	58
3.14.	Bana Kara Diyen Dilber	59
3.14.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	60
3.14.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	61
3.14.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	62
3.15.	Sunayı da Deli Gönül	63
3.15.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	64
3.15.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	64
3.15.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	65
3.16.	Madem Dilber	66
3.16.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	67
3.16.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	67
3.16.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	68
3.17.	Gökyüzünde Tüten Olsam	69
3.17.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	70
3.17.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	70
3.17.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	71
3.18.	Gövel Ördek	72
3.18.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	73
3.18.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	73
3.18.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	74
3.19.	Ahu Gözlerini Sevdığım Dilber	75
3.19.1.	Ezginin Edebi Yapısının İncelenmesi	76
3.19.2.	Ezginin Ritmik Yapısının İncelenmesi	76
3.19.3.	Ezginin Melodik Yapısının İncelenmesi	77
SONUÇLAR		78
KAYNAKLAR		81
EKLER		82
ÖZGEÇMİŞ		106

ÖZET

Karacaoğlan Türkülerinin T.R.T. Repertuarı çerçevesinde gerçekleştirilen arşiv taramasının ardından, Karacaoğlan'ın yaşamına ait bilgiler ve Karacaoğlan Türküleri üzerinde bir araştırma başlatılmıştır.

Karacaoğlanın Yaşamına ait bilgiler, yaşadığı dönem ve o dönemdeki tarihsel olaylar. Karacaoğlan geleceği, Karacaoğlanlar ve Karacaoğlanın Edebiyattaki yeri gibi unsurlar biraraya getirilmiş sonra da kendi çalışmamız olan Karacaoğlan Türkülerinin söz, usul ve melodi yönünden incelenmesine geçilmiştir.

Ezgilerin sözleri, sözlerin Türk Halk Edebiyatı nazım türlerinden hangisinedahil olduğu, ezgilerin ritmik yapıları ardından ezgilerin melodik yapılarının incelenmesine geçilmiş ve bu başlık altında ezgilerin kararları donanımların seyri, ses sahaları ve dizileri incelenmiştir

Ele alınan 18 Karacaoğlan Türküsü ayrı ayrı incelendikten sonra bu türküler üzerinde benzerlik ve farklılıktan yola çıkılarak sonuca varılmaya çalışılmıştır.

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda Karacaoğlan türkülerinin ses, usul ve melodi üçgeni çerçevesinde incelenmesi konulu bir çalışma oluşturulmuştur.

SUMMARY

WHO IS KARACAOĞLAN?

Karacaoğlan is claimed to have lived around the end of 16th. century and the beginning of 17 th. century. It is said that he is from Çukurova; and his birth place is either Farsat Village of Bahçe Country or Gökçe Village of Feke Country . We understand from his poems and the legends written about him that he had a nomadic life; he was a lover of love and he was integrated with nature. Other than these, we see that he had visited many places and was adopted by these places and that he was a master of language. He is a "love" poet that effected the poets came before and after him.

INFORMATION ABOUT HIS LIFE

His birth year

It is understood from his poems that, Karacaoğlan was born in 1015, that is, in 1016.

HIS NAME - HIS FATHER - HIS ANCESTORS

The real name of Karacaoğlan is not known. According to the compiled legend, it is Sımayıl; in one of his poems, it is Halil; in his another poem, it is Hasan. The name of his father is Karailıyas. According to a rumour, his father is kara Ali who is the son of Mehmet Aslan from Boyat City of Turkistan. Because Karacaoğlan was a sayıl soldier his father is said to be from Sayıloğlu family; and in another rumour, he is said to be from Çingiroğulları or Rıdvanoğulları families.

HIS BIRTH PLACE

The fact that Karacaoğlan used the names of many places makes it difficult for us to understand where he is born.

The people live in Silifke, Mut, Gühar countries, çavuşlu and Barok Türkmens claimed that he was a member of their family.

Specialists, due to their researchs, accepted the information that says Karacaoğlan is from Farsak Village of Bahçe Country or Gökçe Village of Feke Country, as more close to truth. In a scientific meeting held in Adana, it became certain that his real birth place is Gökçe village of Kozan Country.

THE PERIOD HE LIVED IN AND THE HISTORICAL EVENTS OF THAT PERIOD

When we accept that Karacaoğlan lived in 17th ct. It is necessary to have a look at the period of the Ottoman Empire. Karacaoğlan was grown up during the time when the Ottoman empire was about to lose power which is the pausing period of the Ottomans. The fact that the foreign countries increased their pressures on the Ottoman Empire, caused the Empire go back and lose strength. While the European countries were strengthening themselves with science and technology, the Ottoman Empire was in a situation of poverty. The people whose sufferings had increased because of the deteriorating economic conditions, were trying to survive under the increasing pressure of the Ottoman Empire.

Karacaoğlan has poems about the war of Ottoman-persia (1622-39), the conquer of Haleb and the Austria Voyage (1663-67) which are the important events of his period. It is claimed in researches that Karacaoğlan had participated in this war and voyage. His using of a language that belongs to 17th century can also be a proof for that he had lived in that period.

KARACAOĞLANS

1. Karacaoğlan

In the book “mevaidun Nefais fi Kavaidil meealis” (1599-1600) by

Mustafa Ali, in surname written by Seyit Lokman, in the manuscript from 16. y.y. by Ahmet Kutsi Tecer telling that there is a Karacaoğlan folk song, that Karacaoğlan had served for the army and participated in the historical events; in a poem written by Şükrü Elçin during the time of middle European Voyages and in “Kırım Rivayeti” by Yılmaz Göksoy about the registration of Karacaoğlan to Janissaries, Karacaoğlan’s name occurs. This helps us to understand that Karacaoğlan lived in 16 th ct.

2. Karacaoğlan

The fact that Aşık Ömer who is one of the poets of 17th. century talked about Karacaoğlan and that Karacaoğlan had talked about the historical events which belong to 17th. century. indicates that Karacaoğlan is a poet of 17 th. century.

3. Karacaoğlan

He was born in Silifke in 19th. century and it is understood from the sources that his name is “Little Karacaoğlan”.

4. Karacaoğlan

M. Şakir Ülkütaşır published two poems about the fact that Karacaoğlan lived in the 19th century.

5. Karacaoğlan

He is not well-known in oral tradition and he is not a master of poetry.

POET OF THE 16th CENTURY

The people who thought that Karacaoğlan lived in the 16th century, here

offered some manuscripts. The first of these is “Latifi Tezkire” which was written by Seyit Lokman and contains a Karacaoğlan folk song, song in a circum. Suha eulogy of Sümbülzade Vehbi, “mevaidün Nefais fi Kavaidil meealis” written by Mustafa Ali about the tradition of manner and behave our.

THE PLACES KARACAOĞLAN VISITED

As long as we understand from his poems. Karacaoğlan had been to Erzincan, Erzurum, Maraş, Mardin, Niğde, Sivas, gaziantep, Gümüşhane, Adana, Ankara, Aydın, Bor, Bursa, Diyarbakır, İçel, Hama, Halep, Karaman, Kars, Kayseri: ven Belgrad, Şam, Yemen, Trablus, Buhara, India and China. But the researchers pointed out that he had not been abroad all his life and he participated in the immigrations together with his nomad family.

KARACAOĞLAN TRADITION

There are 2 kinds of problems the specialists who make researches about Karacaoğlan’s life are faced with.

As it is known, many Karacaoğlans had lived and to find out which ones of there are the masters and which are the apprentices, is the first kind of problem.

As there are not many written sources from oral tradition and as this tradition was exposed to change during the time between past and today, it gets more difficult to find out the poems of Karacaoğlan. This is the second problem. The Karacaoğlan tradition tries to help with the solution of these problems.

THE QUALITIES OF KARACAOĞLAN TRADITION

In order to be able to understand the tradition of Karacaoğlan who is a nomadic poet, we need to know the system of nomadic way of living. Nature, for a nomadic, is like a mother who gives her products without expecting anything in return although the nomadic exploits her Karacaoğlan shares all his sorrow and happiness with nature. As the poet is nomadic, he sees his lover in front of a fountain in the plateau. Not in the assembly where the kind and high-class society of the ottoman Empire goes.

The language Karacaoğlan had used is important for the Karacaoğlan tradition. Karacaoğlan had used the language of his environment in the best way and had written his poems.

Another important idea of Karacaoğlan is that he does not consider god as a frightening, restrictive and dominant power, when necessary, he rebels; revolts to god.

HIS WORLD OF THOUGHTS

Karacaoğlan is a poet who had an honest: clear identity with all his thoughts and speeches; and he felt love with all its enthusiasm recognizing life with all its beauties.

HIS CONCEPT OF MORALITY

He is a poet who tells all his wishes and thoughts to the person he talks with although they are incompatible with the general concept of religion.

KARACAOĞLAN STORIES

Karacaoğlan and the black girl (Karakız)

This story is about Karacaoğlan's falling in love with the Black Girl who is the daughter of a rich man, opposing of the father to this love and as a reason of this, dying of the Black Girl and disappearing of Karacaoğlan secretly in a cave.

Karacaoğlan and İsmikân Sultan

This story is about İsmail's (who is from Belgrad) falling in love with İsmikân Sultan after he had seen her in his dream. And it tells how he wandered in order to find her. Then he finds her and marries her; but when he saw her with an Arab in the bed, he leaves her. After many years, he believes that she is not guilty and they reunite.

Karacaoğlan and Zeynep, the girl with a beauty-spot

It is about a young man called Hasan's engagement with his unde's daughter Zeynep; unde's breaking the engagement after Hasan's father death and his trials in order to prevent their union.

Karacaoğlan and Züleyha: the beauty of plateau

It is about Züleyha's with whom Karacaoğlan feel in love in a wedding feast where he participated as a poet. being forced to marry with another man and her death in the night of nuptial chamber.

KARACAOĞLAN'S DEATH

In one of his poems. it was written that he had died in 1090. that is. in 1679. His grave is most probably on in Çukur Village of Mut Country and İçel City. On a hill the opposite of his grave. there said to be the grave of Karacakız.

THE EFFECT OF KARACAOĞLAN ON PUBLIC

The public had song poems, folk songs in the name of Karacaoğlan. The accepted as a tradition to sing folk songs and poems in the name of him and they exalted him to the position of a "saint".

HIS PLACE IN LITERATURE

During the time of Divan Literature, Karacaoğlan was not effected by this Literature and he created his own style. His language, the subjects he dealt with were different from the other poets; Karacaoğlan made himself a pioneer of his period.

SUBJECTS OF HIS POEMS

Mastly, his poems are about love and nature. His love is not an imagination but real; It is not a love felt for spiritual things but for a real, living thing Karacaoğlan, as he had a nomadic life, was together with nature. As he is in love with beauties, he was very much effected by the vividness, of nature. Karacaoğlan talks with nature about his and beauty sorrows, complains. He sees nature as a shelter.

NAMES OF HIS LOVERS AND ADDRESSING

Elif, Zeynep, Zelha, Eşe, Hürü, Döndü, Döne, Fadime, Esme, Şerife, Meryem, Cennet...

While addressing to his lover, Karacaoğlan uses metaphors which unite the beauty of nature and his lover. Yavru (young), ceren, green duck, plateau flower, coy beauty etc... He likens his lover's beauty and physical properties to beautiful things and uses them in his poems.

THE LANGUAGE HE USED

His language is the language of Türkmens, Toros and mediterranean. in his poems he makes use of daily language and Arabic and Persian words; and meaningless words in order to make them suitable with thyme. The foreign words, as they have become close to Turkish, are understandable. As example to these meaningful words the followings can be given: Hezeli, hezel, sırças, fanı, şişine etc...

Measure and Rhyme

He used the form with 11 and 8. There is no prosody rhyme. As suitable to the folk poetry tradition, half rhyme was used.

VERSE FORMS

In his poems he used ballad and varsağı. The other forms he used are folk song and a few number of epic.

THE POETS KARACAOĞLAN WAS EFFECTED BY

In sense of language and style, the effects Öksüz Dede, Köroğlu, Aşık Garip and Kul Mehmet who had lived before him. Among these, he was mostly effected by Kul Mehmet's poems. Also, the effects of Pir Sultan Abdal is seen.

THE POETS KARACAOĞLAN EFFECTED

He effected poets like Dadaloğlu, Gündeşlioğlu, Deli Boran, Vahdeti, Haki, Bayburtlu Zihni, Dertli, Konyalı, Zileli and Rıza Tevfik Bölükbaşı who is a poet o constitution.

CRITIZA OF MELODIES

– 1- Ela Gözli Benli Dilber

Ending note	→	La
Rigging	→	Si ₂ , Fa ₂
Rythm	→	4/4
Total Measure	→	14
Literary structire	→	Form of Semai

2- Şu Yalan Dünyaya Geldim Geleli

Ending note	→	La
Rigging	→	Si ₂
Rythm	→	7/8
Total Measure	→	44
Literary structire	→	Form of Koşma

3- Ela Gözlüm Ben Bu Elden Gidersem

Ending note	→	La,
Rigging	→	Si _b ,
Rythm	→	2/4
Total Measure	→	46
Literary structure	→	Form of Koşma

4- Bağlandı Yollarım

Ending note	→	La
Rigging	→	Si _b , Fa _z
Rythm	→	19/8, 13/8, 10/8 and 13/8
Total Measure	→	6
Literary structure	→	Form of Koşma

5- Bülbül Havalanmış

Ending note	→	La
Rigging	→	Si _b
Rythm	→	4/4
Total Measure	→	8
Literary structure	→	Form of Koşma

6- İncecikten Bir Kar Yağar

Ending note	→	La
Rigging	→	Si _b
Rythm	→	4/4
Total Measure	→	22
Literary structure	→	Form of Semai

7- Kime Kin Ettinde

Ending note	→	La
Rigging	→	Si _b ,

Rythm	→	7/8
Total Measure	→	36
Literary structure	→	Form of Koşma

8- Güzel Ne Güzel Olmuşsun

Ending note	→	La,
Rigging	→	Si ^b , Fa ^z
Rythm	→	4/4
Total Measure	→	8
Literary structure	→	Form of Semai

9- Şu Yüce Dağların Karı Eridi

Ending note	→	Fa ^z
Rigging	→	Do ^z , Fa ^z
Rythm	→	27/8
Total Measure	→	14
Literary structure	→	Form of Koşma

10- Gadir Mevlam Bir Dileğim Var Senden

Ending note	→	La
Rigging	→	Si ^b , Fa ^z
Rythm	→	10/8
Total Measure	→	8
Literary structure	→	Form of Koşma

11- Ela Gözlerini Sevdığım Dilber

Ending note	→	La
Rigging	→	Si ^b
Rythm	→	2/4
Total Measure	→	32
Literary structure	→	Form of Koşma

12- Bir Yiğit Gurbete Gitse

Ending note	→	La,
Rigging	→	Si,
Rythm	→	23/8
Total Measure	→	65
Literary structure	→	Form of Semai

12- Bana Kara Diyen Dilber

Ending note	→	La.
Rigging	→	Si, Fa
Rythm	→	8/8
Total Measure	→	28
Literary structure	→	Form of Destan

14- Sunayıda Deli Gönül Sunayı

Ending note	→	La
Rigging	→	Si, Fa
Rythm	→	13/8, 19/8, 15/8, 14/8 and 12/8
Total Measure	→	12
Literary structure	→	Form of Koşma

15- Madem Dilber

Ending note	→	La
Rigging	→	Si, Fa
Rythm	→	2/4
Total Measure	→	16
Literary structure	→	Form of Koşma

16- Gökyüzünde Tüten Olsam

Ending note	→	La.
Rigging	→	Si, Fa

Rythm	→	10/8
Total Measure	→	18
Literary structure	→	Form of Semai

17- Gövel Ördek

Ending note	→	La
Rigging	→	Si
Rythm	→	4/4
Total Measure	→	44
Literary structure	→	Form of Semai

18- Ahu Gözlerini Sevdığım Dilber

Ending note	→	La
Rigging	→	Si, Fa, Mi
Rythm	→	2/4 and 3/4
Total Measure	→	59
Literary structure	→	Form of Koşma

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1 Konunun Seçiliş Nedeni ve Faydaları

Türk Halk Edebiyatı'nın büyük temsilcilerinden biri olan Karacaoğlu hakkında son yıllarda araştırma, inceleme ve çeşitli yönleri üzerinde çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaların çoğunluğu, Karacaoğlu'nun hayatı, şiirleri, yaşadığı yüzyıl ve doğum yeri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Özellikle doğum yeri, yaşadığı yerler ve yüzyıl bilim adamları ve araştırmacılarca hayli tartışılmaktadır.

Halk şiirinde, giderek bütün bir şiir dünyasında Karacaoğlu adı aşk ve doğanın ozanı olma ile özdeşleşmiştir. Karacaoğlu ve şiir geleneği Anadolu insanının kadın ile erkek, insan ile doğa arasındaki ilişki biçimi bütün yoğunluğu ile şiire, söze dönüşmüştür.

Milletlerin kültürel özelliklerini meydana getiren unsurlar arasında şiir ve müzik önemli sosyal faktörler arasında yer almaktadır. Toplum hayatının faaliyetlerinde yer alan sanat türleri içerisinde şiir ve müzik oluşum ve ifade zenginliği en eski ve en renkli kaynaşma vasıtası olmuştur. Türk Folkloru'nun en önemli unsurlarından biri olan Türk Halk Müziğinde şiir ve müzik bütünleşerek, Türk Halkı'nın duygularını, düşüncelerini, yaşayışlarını kültürlerini anlatmaya her zaman ön ayak olmuştur.

Derya gibi geniş olan Türk Halk Musıkîsi alanına Karacaoğlu'nun kazandırdığı yüzlerce şiirin toplanması ve arşive edilmesi kuşkusuz mutluluk verici bir durumdur.

Fakat yukarıda belirtildiği gibi, sadece şiiri, yaşam tarzı, yaşadığı yerler, doğum yeri gibi konuların haricinde Türk Halk Musıkîsini de ilgilendiren konular açısından incelenmesi gerektiği inancı ile bu konu seçilmiştir.

1.2. Araştırmanın Kapsamı ve yaratılan Ortam

Bu çalışmanın kapsamına konuyu dağıtmamak için sınırlama getirme gereği duyulmuştur. Her ne kadar çalışmanın ana başlığı Karacaoğlan'ın hayatı ve "T.R.T. Repertuvarında Bulunan Karacaoğlan Türküleri"nin İncelenmesi" ise de elde edilen 18 adet kırık hava türü ezgi ritmik, melodik ve edebi açıdan incelenmiştir.

Konunun araştırılmasında yazılı kaynakların haricinde T.R.T. İstanbul Radyosu T.H.M. nota arşivinden faydalanılmıştır.

Bu çalışmanın daha sonraki araştırmalara ışık tutması en büyük dileğimizdir.

1.3 Kullanılan Metod

Araştırma metodu esas alınmıştır.

1.4. Yazım Biçimi

Tez'de dikey yazım biçimi esas alınmıştır. Konu başlıklarının yanısıra verilen özet konunun anlaşılmasında iyi bir kılavuzdur.

Tez üç bölüm esas alınarak hazırlanmıştır. Üçüncü bölümde ezgiler ayrı ayrı, herbiri birer konu başlığı altında incelenmiştir. Konular kod sıralamasına göre yazıldıktan sonra diğer alt başlıklara geçilmiştir.

BÖLÜM 2

KARACAOĞLANIN HAYATI

2.1. Karacaoğlan kimdir?

Atilla Özkırımlı'nın "Türk Edebiyatı Ansiklopedisinde" ozanın 16.yy. sonu 17.yy.'ın başlarında yaşadığını yazmıştır. ⁽¹⁾ Çukurovalı olduğu doğduğu yer olarak da Bahçe ilçesinin Farsak Köyü ile Feke ilçesinin Gökçe köyü yakın olasıklar olarak ileri sürülmüştür.

Türkmen konar-göçerleriyle göçebe yaşamı sürdürmüştür. Osmanlı'nın birçok ilini gezmiş, gezdiği yerlerdeki insanlar tarafından sahiplenmiştir. Sadece Anadolu'da Rumeli'de değil Azerbaycan ve Kırım gibi ülkelerde de ünlenmiş olduğu bilinmektedir. ⁽²⁾ Hatta saray çevrelerinde bile onun türkülerinin çalınıp söylendiği bilinmektedir. Bu kadar tanınan, sevilmiş bir ozan için birçok hikayeler, menkıbeler söylenmiştir.

Pertev Nail Barataş Karacaoğlan ve Dadaloğlu'nu Güney'in en iyi şairi olarak kabul etmiştir.

Gezip gördüğü yerlerin, karşısına çıkmış güzellerin büyüüne kapılıp coşmuş, bu coşkusunu şiirlerine aksettirmiştir. Yaşadığı dönemin ve o yörenin dil özelliklerini kullanan bir şair olarak gerek düşüncesiyle gerek dil ustalığıyla, kendi dönemindeki ve kendinden sonraki şairleri etkileyebilmiş bir üstaddır.

Karacaoğlan kimdir? sorusuna belki en iyi cevap olarak o sevdanın ozanıdır" dememiz hiçte yanlış olmaz.

2.2. Yaşamına ait bilgiler

Sözlü geleneğin sonucu olarak elimizde yazılı kaynak pek bulunmadığı için Karacaoğlan hakkında nerede doğduğu, nerede yaşadığına dair kesin bilgiler yoktur. Karmaşık bir yumak gibidir. Araştırılmaya başlandığında bu karmaşıklıklar dahada çok artmıştır.

(1) Öner YAĞCI "Karacaoğlan Yaşamı ve Bütün Şiirleri. Gün Yayıncılık İstanbul 1996 s:13

(2) a.g.e. s:14

2.3. Doğum Yılı

Ahmet Hamdi Efendi anılarını yazdığı kitapta Karacaoğlan kendi doğum tarihini şiirlerinde yazmıştır. Bu şiirler;

Karacaoğlan deneli ünüm duyuldu ⁽³⁾

Bin onbeşte göbek adım koyuldu

Diğer bir şiirde;

Binonbeşte beratcığım yazıldı ⁽⁴⁾

Seksenbeşte belkemiğim bozuldu

Görülüyor ki Karacaoğlan doğum yılını, 1015 olarak belirtmiştir. 1015 tarihini 1606 tarihi olarak düşünürsek babasının askere alındıktan (1013'te yani 1604/5) 1 yıl sonra doğduğunu anlayabiliriz.

2.4. Adı-Babası-soyu

Karacaoğlanın gerçek adıda kesin olarak bilinmemektedir. ["Kırım'da derlenen mankıbeye göre Simayıl, bir şiirinde adı Halil bir başka şiirde Hasan olarak geçmiştir.⁽⁵⁾ Babasının adı Kara İlyas'tır. "1604'te babsı sayıl (tut-koş) askeri yazılmış olduğu için soyuna Sayıloğlu denmiştir.⁽⁶⁾ Bir söylentiye göre de soyu Çingiroğlu veya Rıdvanoğullarından birisidir. Babası da Türkistan'ın Boyat ilinden Mehmet Aslan'ın oğlu Kara Ali'dir ⁽⁷⁾

Hoca Hamdi Efendi'nin anılarında Karacaoğlan'ın karayağız, seyrek sakallı, şuh meşrep, uzunca boylu, levent adam" diye tanıtılmıştır. ⁽⁸⁾

(3) Ali YILDIRIM "Karacaoğlan'ın Yaşamı Sanatı Şiirleri" Ayyıldız Yayınları Ankara 1994 s: 16

(4) a.g.e. s: 16

(5) Mehmet FUAT, Karacaoğlan, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1995 s: 8

(6) Ali YILDIRIM "Karacaoğlan'ın Yaşamı Sanatı Şiirleri" Ayyıldız Yayınları Ankara 1994 s: 25

(7) a.g.e. s: 25

(8) Mehmet FUAT, Karacaoğlan, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1995 s: 9

2.5. Doğduğu Yer

Kozan dağından neslimiz ⁽⁹⁾
 Arı Türkmendir aslımız
 Varsak'tır durak yerimiz
 Gurbette yer eğlen bizi

Göğçe idi benim yerim durağım ⁽¹⁰⁾
 Evvel yakın idim şimdi ırağım
 Felek beni nazlı yardan ayırdı

Göğçe'den çıktım çocuktum
 feke'ye geldim ayıktım
 Kozan'da sıcak bayıktım
 Dön Karacaoğlan dön obana

Ali Rıza Yalızın'ın yayınladığı bu şiirlerden anlaşılmakta ki Karacaoğlan Feke ilçesinin Gökçe köyünden yada Bahçe ilçesinin Türkmen köyü olan Varsak veya Farsak'lı olduğu ileri sürülmüştür.

Ozanın şiirlerinde de birçok yerin ismi geçmektedir:

“Öz adım Halil'dir köyüm Hama” ⁽¹¹⁾
 “Yaylamız Bulgar dağıdır” ⁽¹²⁾
 “Binboğadır benim ilim” ⁽¹³⁾
 “Maraş illerine gide kervancı Selam söyle bizim il'e obaya” ⁽¹⁴⁾
 “Vatanımız Adana Maraş” ⁽¹⁵⁾
 “Erzurumdur benim ilim” ⁽¹⁶⁾
 “Mamalı'dan ben Rıdvanoğluyum” ⁽¹⁷⁾ v.b.

(9) Ali YILDIRIM, Karacaoğlan'ın Yaşamı Sanatı Şiirleri, Ayyıldız Yayınları, Ankara 1994 s: 23

(10) a.g.e. s: 23

(11) a.g.e. s: 24

(12) a.g.e. s: 24

(13) a.g.e. s: 24

(14) a.g.e. s: 24

(15) a.g.e. s: 24

(16) Mehmet FUAT, Karacaoğlan, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1995 s: 7

(17) a.g.e. s: 7

(18) a.g.e. s: 7

Diğer taraftan Silifke, Mut, Gühar ilçelerinde yaşayanlar kendilerinden saymışlar, Gaziantep'in Barak Türkmenleri, Akpınar'lı, Çarpın'lı olduğunu ileri sürmüş, Çavuşlu Türkmenleri Zabulardan saymışlardır. Rus dilbilimci W. Dodloff derlediği menkıbeye göre ozan Belgrat'lıdır (19)

Bu karışıklık; Anadolu halkının Karacaoğlan'a duyulan sevgi, halkın ne kadar sahiplendiğinin göstergesi, onun halk üzerindeki etkisinin kanıtıdır. Böyle olunca da şiirleri, türkülerı ağızdan ağıza geçerken ve ya derlenirken söyleyenin, derleyenin gönlünden geçenlerle değişime uğramıştır. Örnek olarak Mehmet Fuat kitabında "Binboğa'dır benim ilim diye yazıya geçirilmiş bir dize başka bir yerde "Erzurum'dur benim ilim" diye yazılıdır. "Birinin yanlış olduğu yüzde yüz. ama belki ikisi de yanlıştır." (20) diye fikir ileri sürmüştür. Kitabında devam etmiştir; "Kırşehir'in Mecidiye ilçesinde bir Mamalı köyü var. ama hayır Erzurumlulara göre. Karacaoğlan'ın andığı Erzurum'un Mamahatun köyüdür. Daha ilginç. araştırmacılar Güney Doğu anadolu'da Mama adında bir köy bulunmadığını söylüyorlar; yalnızca Kozan Dağında bu adı taşıyan bir gedik varmış." (21) gibi tartışmayla yazmıştır.

Hayrettin Rayman'da kitabında Adana'da yapılmış Uluslararası bilimsel toplantılarda gerçek memleketinin Kozan ilçesinin Gökçe köyü olduğu kesinleştiğini (22) yazmıştır.

Ahmet Köklüziller'de yayınladığı kitapta ozanın Farsak'lı olduğunun kesin kanıtı olarak "Farsaklar. dağlık yerlerde oturmayı seven, sert. hırçın. isyancı bir aşirettir. Bu özelliklerin oluşturduğu ve "isyan". "hırçınlık". "üstünlük". "kan dökme". "yiğitlik" gibi duyguların işlendiği "Versağı" türü halk edebiyatımıza Karacaoğlan tarafından kazandırılmıştır." (23) gibi bir fikirle sunmuştur.

2.6. Yaşadığı dönem ve yaşadığı dönemdeki tarihsel olaylar

Karacaoğlan'ın 17. y.y.'da yaşadığını kabul edersek; o dönem bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nin duraklama döneminin içinde olduğu-bulunduğu zamandır. Osmanlı Devleti'nin dış etkilerle baskı altına alınması gerek toplumsal gerek kültürel ve gerekse sanatsal yaşamda da etkisi görülmüş, Osmanlı Devleti gerilemeye başlamıştır. Avrupa bu arada Rönesans'la kendilerini doruklara

(19) Ali YILDIRIM. "Karacaoğlan'ın Yaşamı Sanatı Şiirleri" Ayyıldız Yayınları Ankara 1994 s:24

(20) Mehmet FUAT. "Karacaoğlan" Yapı Kredi Yayınları, İstanbul. 1995. s: 8

(21) a.g.e. s:8

(22) Hayrettin RAYMAN. "Karacaoğlan'ın Şiirlerinde Ahenk". T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1996. s:8

(23) Ahmet KÖKLÜGİLLER. "Karacaoğlan'ın Yaşamı ve Şiirleri". Ertüze Yayınları, İstanbul 1984. s:8

çıkartırken, bilim devri başlamış, bir çok yenilikler ve teknolojik gelişmeler başlamıştır. Osmanlı'nın ticaret yollarının değişmesi yoksulluğun artmasına sebep olmuştur. Avrupalı bozulan dengesini düzeltebilmek için arayışlar içindeyken, Osmanlı beceriksiz, yeteneksiz, değersiz insanların iktidarı altında yaşamlarını sürdürmekteydi. Karacaoğlan böyle bir dönemde yetişmiştir.

Araştırmacılar, şiirlerinde konu ettiği tarihsel olaylara bakarak onun 17. y.y.'da yaşadığını kabul ederler.

Örnek olarak; 1622-1639 yılları arasında Osmanlı-İran Savaşlarına değindiği; (24)

“Sana derim sana ey Acem şahı
Üstüne Mağrip'ten asker geliyor
Tahtını yıkıpta mülkün almaya
Sultan Murat kalkmış kendi geliyor...” diye başlayan şiiri.

“Aşıklar der ki n'olacak (25)

Bu dünya mamur olacak
Halebi Osmanlı alacak

Dağı taşa katar bir gün” şiirde 1658-59 tarihlerinde Abaza Hasan Paşa'nın Halebi ayaklandırması ve 1 yıl sonra Haleb'i almasını konu olarak almıştır.

“Hazır ol Nesme Kralı (26)

yer götürmez asker ile geliyor
Patriklerin inmiş tahttan diyorlar

Bir halife kalkmış o da geliyor” diye başlayan destanla 1663-1667 tarihlerine rastlayan Avusturya Seferi'ne değindiği kesindir. Araştırmacılar bu tarihsel olaylara kendisinin katıldığını savunmaktadırlar. Ozanın 17. y.y.'da yaşadığına dair en önemli kanıt şiirinde kullandığı dilin o döneme özgü bir dil olmasıdır. Aynı zamanda şiirlerinin bulunduğu cönkler 17. y.y. dan geriye gitmiyor.

2.7. XVI. Ozanı

Karacaoğlan'ı 16. y.y. ozanı olduğunu kabul edenler bu görüşe kanıt olarak ilk belgeleri 1546'da yazılmış Latifi Tezkiresi'dir.

(24) Mehmet FUAT, “Karacaoğlan” Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1995, s: 12

(25) Ali YILDIRIM, “Karacaoğlan'ın Yaşanmış Sanatı Şiirleri” Ayyıldız Yayınları Ankara 1994 s:18

(26) Mehmet FUAT, “Karacaoğlan” Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1995, s: 12

“En ehli yeg görür ma’na yüzünden ⁽²⁷⁾
Karacaoğlan türküsünün şair sözünden”

Namî-i Hamidi Karacaoğlan’ın türküsünün şairin sözünden daha üstün tutulduğuna sinirlenmiştir. Demek oluyorki; Karacaoğlan o dönümde tanınan sevilen bir şairdir.

Diğer bir belge de 16. y.y.’a ait Seyit Lokman tarafından kaleme alınmış sürname de 3. Murat’ın 1582’de yaptırdığı sünnet düğününde “Karaoğlan Türküsünden” ⁽²⁸⁾ söz edilmektedir.

Ahmet Kutsi Tecer’de Karacaoğlan’ın 16.y.y.’ın 2. yarısı içinde ne denli yaygın bir şöhrete sahip olduğu görülüyor” şeklinde yorumlamıştır. ⁽²⁹⁾

Sünbül-zade Vehbi’nin “Suhan” isimli kasidesinde geçen Karaoğlan’ı Sadettin Nüzhet Karacaoğlan’ın Kanuni Devrinden önce yaşamış olduğunu söylemiştir. ⁽³⁰⁾

Tarihçi Mustafa Ali’de 16.y.y.’ın sonlarında “Mevâdün-Nefâis fî Kamâidil Mecalis” zamanın görgü davranış anlayışını anlattığı eserinde Karacaoğlan’dan söz eder. ⁽³¹⁾

Bu kanıt ve görüşler aşk ve doğa ozanı olan Karacaoğlan’la ilgisi olup olmadığı araştırmacıların üzerinde durduğu konudur.

2.8. Karacaoğlan’ın gezip gördüğü yerler

Şiirlerinde adı geçmiş yerlere gittiğini düşünürsek pek çok yeri gezdiği düşünülebilir. Uzmanlar ömrü boyunca gurbette kalmadığını, dolayısıyla birlikte göçlere katıldığını şiirlerinde belli ediyor. Şiirlerinde adı geçen yerler; Erzincan, Erzurum, Maraş, Mardin, Diğde, Sivas, Gaziantep, Gümüşhane, Adana, Ankara, aydın, Bar, Bursa, Diyarbekir, İçel, Hama, Halep, Kereman, Kars, Kayseri, Konya hatta Belgrad, Şam, Mısır, Trablus, Yemen, Buhara, Hindistan ve Çinden’de söz etmektedir.

Trablus, Yemen, Şam, Belgrad, Çin, Buhara, Mısır, Hindistan gibi yerlerin şiirlerinde yera alması belkide uzaklık yada zenginlik çağrıştıran imgeler olduğu

(27) a.g.e., s:10

(28) a.g.e., s:11

(29) a.g.e., s:11

(30) a.g.e., s:11

(31) a.g.e., s:12

için olabilir. Düşünülmesi gereken Karacaoğlan şiirini okuyan insanlar herhangi bir yerin adının geçtiği yerlere belki de kendi yöresinin dağını, ovasını, yaylasını hatta insanını ekleyerek Karacaoğlan'ın ağzından çıkmış gibi okumuş olabilir. Karacaoğlan'ın kendisiyle özdeşleşmiş yerlerde vardır. Bu yerler Akdeniz, Çukurova, Toroslar'dır, yani güney yerlerdir. (32)

2.9. Karacaoğlan geleneği

Karacaoğlan'ın hayatını inceleyen araştırmacılar birçok güçlüklerle, bilinmezlerle karşılaştılar. Bunlardan bir tanesi ustanın kim çırağın kim olduğunu bulabilmektedir. Biliniyor ki tek bir Karacaoğlan yaşamamıştır, diğer Karacaoğlan'lar bu isim altında şiir yazmışlardır. Gerçek sanatçı gerçek ozan olan Karacaoğlan, göçebe hayatını en iyi şekilde anlatan, köy kültürünü aktaran olmuştur. Gerçek Karacaoğlan kendinden sonraki şairleri birçok yönde etkilemiştir, bir sürekliliği olmuştur, unutulmamıştır. Etkilenen şairler felsefesini öylesine benimsemişler ki onun gibi düşünüp, onun gibi yazmaya başlamışlardır.

Sözlü gelenekte yazılı olmadığı ve zaman içinde insanların kendilerinden birşeyler katarak bilinçli veya bilinçdışı değişimlerle günümüze geldiği için Karacaoğlan şiirini bulup çıkarmak zorlaşıyor. Buda araştırmaların 2. sorunudur. İster bu değişim büyük olsun ister küçük olsun yapılan her değişim kendine özgü anlatım, söyleme tarzını ortadan kaldırıyor. 1930'lu yıllarda yazıya geçirilmiş ve saklanmıştır, fakat bu tarihte geçirilmiş olsa bile birçok değişimden sonra kitaba alınmıştır. Demek ki 1930'lu yıllarda bu sürekli değişimin duraklamaya başladığını anlıyoruz.

Bu sözlü gelenek cönk adını verdiğimiz sığırdili, tepeden açılan defterlere yazılarak da günümüze gelmiştir. Burada da düşünülmesi gereken bu kitaba geçen şiirler ozanın kendi kalemiyle değil, o zamanda yaygınlaşmaya başlayan okur-yazarlar ve bu işe meraklı olanlar kaleme aldığı için belki de kendilerinden birşeyler katarak yazmışlardır. Karacaoğlan geleneği çeşitli Karacaoğlan'ların ve halkın elbirliği ile dokuduğu bir kumaş, bir imece ile yapılmış bir halk kilimi sayılmalıdır. (33)

Her ne kadar halkın katkısı olsa bile ozanın kendisini belli eden özelliklerini unutmamak gerekir. (34) Masallar, bilmece, öyküler bir kişi tarafından ortaya çıkmıştır. Bu kişiselliği, ne yazılı ne de sözlü kültür koruyabilmiştir. Bu

(32) Ali YILDIRIM, "Karacaoğlan'ın Yaşamı Sanatı Şiirleri" Ayyıldız Yayınları Ankara 1994 s:12

(33) İlhan BAŞGÖZ, Karacaoğlan, Pan Yayıncılık, İstanbul 1992, s:12

(34) a.g.e., s:12

kişiselliği korumanın yolu matbaanın bulunması ve kitap basma tekniğinin gelişmesiyle mümkün olmuştur. (35)

2.10. Karacaoğlan geleneğinin özellikleri

Karacaoğlan geleneğini anlayabilmek için göçebe toplum düzenini bilmek ve anlamak gerekmektedir. Çünkü Karacaoğlan göçebe toplumun ozanıdır.

Bu yaşam biçiminde insan doğayla barışıktır. doğa karşılık beklemeden ürün verir. insan doğayı. hayvanları otlatmakla. suyunu içmekle. toprağını ekip biçmekle sömürür. insanın doğaya hiçbir katkısı yoktur. Toprak üzerinde mülkiyet hakkı olmadığı için insanla doğa arasında savaş başlamamıştır. Toprak göçebenin ortak malıdır. onu kimse tarla tarla bölmemiştir. Eğer o yıl ürün vermemişse başka bir yerde umut aranır. Şiirlerde doğaya "Kara toprak zalim toprak" gibi deyimler yoktur. Aynı zamanda bu düzende temel olan öküz ve çift Karacaoğlan'ın şiirlerinde görülmez.

Karacaoğlan sevgilisi ile arasına ayrılık girince doğaya sitem eder. Sitem etse bile Karacaoğlan ona sığınır ona dayanır. bunun dışında doğaya sevecendir. bakışı sıcaktır.

"Coğrafya'nın şiir yapısına etkin girişi. onun böyle bütünlenişi başka aşıklarımızda görülmez. Karacaoğlan geleneği savaş türkülerinden daha birleştiricidir. vatan coğrafyasının kurucusudur." (36) şeklinde İlhan Başgöz Karacaoğlan geleneğini yorumlar.

Divan Ed'da kullanılan meclis. sohbet. ayş. kelimeleri Osmanlı-insan ilişkilerini anlatır. Mecliste içki içilir. sohbet edilir. raks edilir. müzik dinlenir. şiir söylenir. Bu meclise, dostlar. yaren. sevgili, mürşit, saki ve şair katılır. (37) Karacaoğlan'da meclis sevgilisini görebileceği. dans edilen içki içilen yer değildir. Onun girmeye çekindiği, ürktüğü bir meclistir. Karacaoğlan bu meclise hiç girmemiştir. bu meclise bilginler, kibar insanlar girer. Meclisin esaslı kişileri pir, mürşit, eren gibi kişilerdir. Şiirlerinde bu kişileri hiç kullanmamıştır. Osmanlı Devleti herşeyi etkisi altına alsın bile konar-göçerleri bu konuda etkileyememiştir. Göçebede aşiret reisinin. obanın. ailenin gücü arasında dengelenen bir otorite vardır. (38)

(35) a.g.e., s: 13

(36) a.g.e., s: 28

(37) a.g.e., s: 29

(38) a.g.e., s: 32

Karacaoğlan göçebe şair olduğu için sevgilisini yaylada, pınar başında görür. Karacaoğlan'ın sevgisi, sevgilisi dipdiri, canlıdır. Sevgililerini güzel sıfatlarla donatır, kadını kadın gibi tanıtır. Sevdiğine karşı açık sözlüdür, cinsel isteklerini saklamaz ve kadınlarda nazlanmazlar.

Karacaoğlan'da kadının bu kadar önemli olmasının sebebi. Türkmen göçebe düzeninde bütün işlerin kadınlar tarafından yapılması, işbölümünde erkeklere göre ağır bir yükün altına girmesi sebebi olabilir.

Karacaoğlan sevgilisini anlatırken, her zaman aynı kelimeler kullanılarak, bıkkınlık getirmiş Divad edebiyatı anlatımında ufak tefek değişikliklerle, bir kelime ekleyerek bile kendine özgü bir renk vermiştir. Divan edebiyatıyla ilgisi olmamıştır. Bu da Karacaoğlan'ın ustalığını gösterdiği bir başka alandır. "O da sevgilisinin memesini elma olarak görür, ama onunki Yusuf elmasıdır; yahut turuncudur ama Aydın turuncudur. Sevgilinin dili ise sadece şeker değil Frenk şekeridir." (39)

Karacaoğlan'ın Türkmen'in arı, saf, dilini şiirine yansıtması, yeni imaj ve yeni renkler katmıştır. Bu özelliği ne kendinden önce, ne de kendisinden sonra yaşamış şairlerde bunu görebiliriz.

Örnekler: Al yanaklar domur domur terlemiş (40)

Rahmetin güllere yağdığı gibi

Boyu kısa amma kendi münesip (41)

Uzar gider bir şıvgacık dal gibi. Şiirlerinde geçen dizeleri örnek olarak gösterebiliriz.

Mani türüyle Karacaoğlan arasında bir benzerlik var. Gerek mani gerek ozanın şiiri herhangi bir kalıba sokmak veya söylemek istedikleri belli sınırlamalarla bir çizgiye oturtmak amacını taşımaz. Her ikisi de güzelleri soyutlamıyor yazılanlar da bazı ideolojilerin ve sosyal kurumların dışında yazılmış şiirlerdir. Tanrı'yı sadece dini duyguları kısıtlayan, baskı kuran bir kuvvet görmüyor, gerektiğinde mani türü isyan ediyor ya da onu kabul etmiyor. Nedeni manide sevgilisinden ayrılmış ya da elinden alınmış olduğunda bu başkaldırıda bulunuyor.

(39) a.g.e., s: 36

(40) a.g.e., s: 36

(41) a.g.e., s: 36

2.11. Karacaoğlanlar

2.11. 1- Karacaoğlan

İlhan Boagöz'ün 1979'de çıkarılan 1. Karacaoğlan adlı kitabında "16. y.y.'da yaşamış, Yozgatlı olduğu, Bektaşî ve ordu şairi olduğunu yazmıştır. Aynı zamanda Kanuni Sultan Süleyman'ın Budin Seferine; Yavuz Sultan Selim'in 1514 ve 1517 seferine katıldığını" (42) yazmıştır.

Bazı kaynaklardan alınmış bilgilerle bunlar günışığın çıkmıştır.

- Gelibolu'lu Mustafa Ali Mevaidün Nefais-fi Kavaid'i Meclis (1599-1600) adlı eserinde Halil Abdal adlı şairle Karacaoğlan'ın aynı dönemde yaşadığına dair anlatım vardır.

- Seyit Lokman'ın kaleme aldığı Surname'de 3. Sultan Murad'ın 1582'de yaptırdığı sünnet düğününü anlatan Surname'de yine Karacaoğlan'ın adı geçmiştir.

- Ahmet Kutsi Tecer 16. y.y.'dan kalma yazıda Karacaoğlan türküsünü yayınladı. Türkü de Karacaoğlan'ın orduya hizmet verdiğini bazı tarihsel olaylara katıldığını anlayabiliriz.

- Şükrü Elçin Viyana Milli Kitaplığında 16. y.y.'da yazılmış mecmuada Orta Avrupa Seferlerinde yani Kanuni Sultan Süleyman, onun veziri Hüsrev Paşa zamanında yazılmış olduğunu bir şiirde Karacaoğlan'ın adı geçmektedir.

- Eski şiirlerinde Bektaşî inanışlarını, edep, erkan, yol ve dergahtan söz etmiştir.

- Yılmaz Göksoy'un yayınladığı Yozgat Rivayetinde Karacaoğlan'ın Yeniçeri ocağına katıldığını yazmıştır ki Yeniçeri Ocağına katılmadan önce de tanınmış bir saz şairidir. Bu ocağa Müslüman bir genç katılamaz. Karacaoğlan'da bir Müslüman genci olup hem de tanınan bir şair olarak katıldığına göre askerleri eğlendirmesi için orduya alınmış olabileceği sonucunu çıkartabiliriz.

Sonuç olarak Karacaoğlan Yozgatlıdır. Bektaşîdir. tarihte yer etmiş savaş ve seferlere katılmıştır. 15. y.y.'ın son yıllarında doğmuş 16. y.y.'ın son çeyreğine kadar olan zaman diliminde yaşamını sürdürmüştür.

(42) a.g.e. s: 47

2.11. 2. Karacaoğlan

17. y.y. şairlerinden Aşık Ömer yayınladığı Şairname’de bir dörtlükte Karacaoğlan için “Karacaoğlan ise eski meseldir” diye bahsetmektedir. Kendi devirinde yaşayan bir şairin Karacaoğlan için “Eski Meseledir” demesi kolay anlaşılabilen bir durum değildir.

Eski şiirlerde isim olarak Kar’oğlan, Koç’oğlan, Karac’oğlan geçmektedir. Kimilerine Kar’oğlan adı geçtiği zaman bu Karacaoğlan’a aittir demiş. kimi de bunun zamanında ayılara Karacaoğlan dendiği için ayı türküsüdür. demiştir. Karacaoğlan’ın bu değişik isimlerle girmesine bir neden değildir.

Cahit öztelli’ye göre Karacaoğlan İstanbul’da yaşamış sevilmiş olduğunu ileri sürmüştür. İlhan Başgöz’de buna karşılık Karacaoğlan oraya gitmese bile eserlerinin orada sevilmiş olabileceğini açıklamıştır.

17. y.y.’dan kalmış bir cönkte Cahit öztelli Gevheri ile Karacaoğlan’ın birbirleriyle tanıştıklarını ve karşılıklı şiir söylediklerini savunmuştur. İlhan Başgöz’e göre de birbirleriyle ilgisi olmadıklarını. cönkte yazılmış türküde tesadüf eseri alt alta yazılmış olduğunu söylemiştir. Bu cönkte “Aldı Gevheri. Aldı Karacaoğlan” diye sunulan türküler alt alta görülmesi birbirlerini tanıdıkları anlamına gelmemektedir. Türküye bakıldığında ilk Türkü ve ikinci türkü “Aldı Gevheri” ile başlıyor, sonra “Aldı Karacaoğlan” diye şiir başlıyor. Eğer aşık karşılaşmış olsalar da alt alta Gevheri’nin türküsü olmazdı. çünkü aşık arka arkaya iki şiir okumaz.

Karacaoğlan 17. y.y.’a ait tarihsel olaylardan ve ünlü kişilerden bahsetmektedir.

2.11. 3. Karacaoğlan

- 19. y.y.’da Silifke’de yaşamıştır adı Küçük Karacaoğlandır. Şiirlerinde kendisine sadece Karacaoğlan denmiştir.

2.12. 4. Karacaoğlan

- M. Şakir ülkütaşır’ın yayınladığı 2 şiirde. 19. y.y.’da bir Karacaoğlan yaşadığına işaret etmiştir.

2.11. 5. Karacaoğlan

- Bu Karacaoğlan sözlü gelenekte pek tanınmıştır. Şiir konusunda da usta olduğu söylenemez.

Bütün bu Karacaoğlan'lar dışında bilmediğimiz pek çok Karacaoğlan vardır. Yahya Kemal'in yaşadığı dönemde üç aşık ve Halil İbrahim adlı şair bu ozan adına şiirler yazmış, türküler söylemiştir.

2.12. Düşünce Dünyası

Yaşamın güzellikleriyle yaşayan, sıkıntılarını aşka bağlayan isteğini, düşüncesini açık söyleyen bir saz şairi. Gördüğü güzellik karşısında coşan, insanı tanıyan, elle tutulur, gözle görünür gerçeklerle yaşama sarılan bir ozan...

Şiirlerinde dini duyguları, inançları, yani tasavvufi düşüncesinden kırıntılar vardır. Hz. ali, Hacı Bektaş-ı Veli, Hz. Mevlana, Pir Sultan Abdal'dan bahseder.

İnsanları mutlu etmek, sıkıntılarını arındırmak istemiştir.

2.13. Ahlak Anlayışı

Güzelliği karşısında etkilendiği gerek genç kız gerek evli kadın olsun isteğini söylemekten çekinmez. Yaptıkları, söyledikleri genel din anlayışına sığmaz.

2.14. Karacaoğlan Hikayeleri

2.14. 1. Karacaoğlan ile Karakız

Karacaoğlan Kozanoğlu Ahmet Bey'in evindedir. Beyin karısı Karacaoğlan'a göz koyar. Karacaoğlan'da evinde ekmeğini yediği insana ihanet etmek istemez. Kadın da bir iftira eder. Karacaoğlan kaçır. bir şehre varır. Şehrin zengin adamlarından birinin kızına aşık olur. Kızın adı Karakızdır. Aile kızını, fakir aşık vermek istemezler. Kızı aşıktan uzaklaştırırlar. Kız hasretinden yatağa düşer, ve ölür. Karacaoğlan bir mağaraya girer ve ölür.

2.14. 2. Karacaoğlan ile İsmikân Sultan (Kırım Rivayeti)

Belgratlı İsmail bir kocakarının testisini kırar ve onun ahını alır. İsmail bir gece rüyasında İsmikân Sultan'ı görür ve rüyasında ona aşır olur. Onu aramaya gider, bir şehre varır. Orada Sultan'ın babasının arkadaşının hizmetine girer. Kızla oğlan birbirlerini gördükten sonra aşık olurlar. Yalnız kızın babası Sultan'ı başka biriyle evlendirmek ister. Dostu Murat Paşa'nın araya girmesiyle evlenirler. Murat Paşa 1 hafta sonra kendi düğününü yaptırması için ondan söz almıştır. İki sevgili saadetlerinden gitmeyi unuturlar ve aradan 40 gün geçer. Murat Paşa bu duruma kızmıştır. Karacaoğlan kendisini affettirmek için türküler söyler ve cezası affolur. Sultan konakta uyumuştur, bundan yararlanmak isteyen bir Arap habersizce koynuna sokulur. Karacaoğlan geri dönüpte onları yatakta görünce kıza beddua eder, kızın vücudunda yaralar çıkar. Karacaoğlan diyar diyar geze, kızın vücudundaki yaralar öyle kokarkı onu sahraya atarlar. Kızın eski nişanlısı Karacaoğlanı arar, bulur ve kızın yanına götürür. Sadaka olarak Karacaoğlan kıza üç defa para verir. Aldığı cevaplardan kızın suçlu olmadığını anlar, sultan iyileşir. Eski nişanlısının evlenme dileğini reddeder, Karacaoğlandan ayrılmak istemez, yeniden muratlarına ererler.

2.14. 3. Karacaoğlan ile Benli Kız Zeynep

Karacaoğlan dedesi Mehmet Aslan'ın 2 oğlu vardır. Kara Ali ve İsmail. Bunlar evlenirler, Kara Ali'nin bir oğlu olur. Adını Hasan koyarlar. İsmail'in ise kızı olur ve adını Zeynep koyarlar. İkiside büyür, serpilirler. Hasan saz çalmaya, türkü söylemeye başlar. Zeynep'in yüzündeki ve gerdanındaki benleri ile herkesi hayran bırakır. Ninelerinin isteği ile nişanlanırlar. Hasan'ın babası evde ölür. Amca İsmail bu nişanı kardeşinin ölümünden sonra bozmak ister, Kızını işsiz bir gence vermek istemez. Karacaoğlan ile Zeynep kırdı, bayırda buluşurlar. Amca İsmail karar verir, kızının dışarı çıkmasını engeller. Kızını zengin bir beye verecektir. Zeynep'e görücü geleceğini öğrenen Karacaoğlan bu duruma çok üzülür. Amca kahyasını göndererek kızını vermeyeceğini söyler. Kızını Adana'ya yollar. İsmail Bey bir cadı tutarak Karacaoğlan'a Zeynep'in kendisine ihanet ettiğini, unuttuğunu Zeynep'e de Karacaoğlan'ın kızlarla gönül eğlendirdiğini söyler. İki sevgili bu duruma çok üzülürler. Karacaoğlan Diyarbakır'dan uzaklaşır. Maraş'ın zenginlerinden Bekir Ağa ile karşılaşır. Karacaoğlanı ölen olğuna benzettiği için evinde konuk eder. Onlara ufak tefek işlerde yardım etmeye başlar. Ağa'nın kızı Elif onu rahat bırakmaz. Karacaoğlan Elif'i Zeynep'e benzetir, kıza tutulur. Zeynep

ise gün geçtikçe daha kötüye gider, babası da kızının öleceğini anlar ve gerçeği açıklar. Karacaoğlan kaldığı eve misafirlerden Zeynep'in öldüğünü öğrenir. Karacaoğlan'da yatağa düşer, günlerce kendine gelemez. Kendine geldiğinde Elif'te Hüseyin Bey'le evlendirilmiştir. Karacaoğlan Isparta, Burdur. Denizli'ye oradan Turguteline varır. Elif buraya gelmiştir. Elif'in kocası ölmüştür. Gider Elif'i bulur, çiftliğe yerleşir. Bekir Ağa Karacaoğlan ile kızının evlenmesini ister, fakat Karacaoğlan bunu istemez, Karacaoğlan yin yollara düşer ve Adana'ya gelir. Amcası ölmüş, herşeyi ona kalmıştır. Kendisine kötülük eden kayhadan; ölürse Zeynep'in yanına gömmesini istemiştir. Karacaoğlan birden fenalaşır yatağa düşer ve ölür. İsteddiği yere gömerler.

2.14. 4. Karacaoğlan ile Yayla Güzeli Züleyha

Karacaoğlan Gavur Dağlarında Börülcek Yaylası'nda Aşiret Beyi Akkoyunlu Mustafa'nın kızının düğününde halk aşığı olarak çağırılmıştır. Orada Karacaoğlan gelinin kız kardeşi Züleyhaya aşık olur. Türküleri dinleyen Züleyha'da Karacaoğlan'dan çok etkilenmiştir. Düğünden sonra birbirlerini akıllarından çıkarmıyorlardı. Karacaoğlan köyden ayrıldı yine diyar diyar gezdi. geri döndüğünde Züleyha Şahinlerin oğluyla evlendirilecekti. Yine düğüne Karacaoğlan aşık olarak çağırıldı. Karacaoğlan'da Züleyha'yı birkez daha görebilmek için gitti. türküler söyledi. Züleyha çok acı çekiyordu. Karacaoğlan'ın dayanacak gücü kalmamıştı. Alıp başını gitti ve bir daha geri dönmedi. Züleyha'da gerdek gecesinde hastalandı, öldü.

2.15. Ölümü

Yaşadığı yerler hakkında nasıl birçok söylentiler varsa, mzarı hakkında o kadar vardır. Ölümü; 1085'te yaşlandığı, 1090'da öldüğü söylendiğine göre 1679'da ölmüştür. ⁽⁴³⁾ Mezarı hakkında söylenen yerler; Maraş civarı Cezel Yaylası, Nizip'in Keklice Köyü, intihar ettiği söylenen Ashâb-ı Kehf adında Tarsus yakınındaki mağara. Oltulular Penek Köyü'nün Zemzem Dağındaki Yasamal

(43) Öner YAGCI, Karacaoğlan Yaşamı ve Bütün Şiirleri, Gün Yayıncılık, İstanbul 1996, s: 46

yaylasında Maraş'ın Hodu Yaylasında ıssız bir pınar başında yattığı görüşleridir. Araştırmacılara göre; İçel'in Mut ilçesine bağlı Çukurköyünde bir tepede ve karşısında bulunan tepede ise sevgilisi Karacakız'ın mezarının bulunduğu söylenmektedir. (44)

2.16. Karacaoğlan'ın halk üzerindeki etkisi

Karacaoğlan halkın zevkine uygun, halk tarafından beğenilen, Divan edebiyatının sıkıcı anlatımından uzak şiirler yazmıştır. Sağlığında başlayan ünü günümüze kadar gelmiştir. Bu ününün yaygınlaşmasında hem de günümüze kadar gelmesinde Anadolu halkının önemi büyüktür. Anadolu halkının bir diğer katkısı Karacaoğlan'ın Halk Edebiyatı'nda yerinin aşk ve tabiat ozanı olmasını sağlamalarıdır. İnsanlar Karacaoğlan'ın dertleri, sorunları anlatan bir şair değil, güzelliği, aşkı, sevgiyi anlatan bir şair olarak görmüşlerdir. Karacaoğlan'ın aşk ve doğa dışında yazılmış eseri varsa bile bu unutulup gitmiştir. Halk belleğinde bunu yakıştıramamıştır.

Güzellikler karşısında etkilenen ve coşan bu şaire halk sevgiyle yaklaşmış ve onun adına şiirler türküler söylemişlerdir. Bu sevgi zamanla o kadar büyümüş ki Güney illerimizde Karacaoğlan türkülerini söylemeye Karacalama adını vermişlerdir. (45) İlhan Başgöz bu duruma bir yorum getirerek: "Orhan Velileme yahut Fuzulileme diye bir şiir biçimi düşünebilir miyiz? Yüksek sınıf sanatçısı bu başarıya erişememiş, dar bir çevrede sıkışıp kalmıştır" (46) şeklinde dile getirmiştir. "Türkmenler kendi geleneklerine "Karacaoğlan geleneği" eklemiştir. Öyle ki ondan bir şiir ya da türkü söyleyememek Türkmenler arasında "ayıp" sayılmıştır. (47)

Güney Anadolu Türkmenleri Karacaoğlan'ı bir "evliya" gibi görmüş, zamanla bazı bölgelerde dinsel törenler yapılmaya başlanmıştır. Karacaoğlan'ın bu dinsel sıfatlarla ilgisi yoktur. (48)

(44) Ali YILDIRIM, "Karacaoğlan'ın Yaşamı Sanatı Şiirleri" Ayyıldız Yayınları Ankara 1994 s:29

(45) İlhan BAŞGÖZ, "Karacaoğlan", Pan Yayıncılık, İstanbul 1992, s: 89

(46) a.g.e., s: 89

(47) Ahmet KÖKLÜGİLLER, "Karacaoğlan Yaşamı ve Şiirleri", Ertüze Yayınları, İstanbul, 1984 s: 17

(48) a.g.e., s: 17

2.17. Edebiyattaki yeri

Karacaoğlan'ın yaşadığı dönemde, Divan Edebiyatı'nın o zamanın şairleri üzerindeki etkisini şiirler incelendiği zaman görmekteyiz. O dönemin şairlerinden Aşık Ömer Divan Edebiyatını daha güçlendirmiştir. Divan Edebiyatı gerek büyük şehir merkezlerinde gerekse küçük yerleşim yerlerinde etkisi olmuştur. Bu etki Karacaoğlan'ın ününü büyük ölçüde sarsmıştır, fakat bu akımdan uzak kalmasını beceren aşiret ve köylerde Karacaoğlan'ın etkisi görülmüştür. (49)

II. Meşrutiyet'ten sonra Milli Edebiyat akımı başladığı zaman Karacaoğlan'ın ünü yeniden ortaya çıkmıştır. Karacaoğlan'ın etkisi yayıldıkça Divan Edebiyatı şairleri ondan söz etmeye ve hatta onu taklit etmeye başlamışlardır. Kendine özgü tarzıyla etkilerden uzak kalmayı başarabilmiş bir ozandır. Bugün bile çeşitli şairlerde onun etkisini görmekteyiz.

Karacaoğlan'ın halk üzerindeki etkisine ve edebiyattaki yerine baktığımızda onun sanatçı kişiliğinin bir kopyasını görebiliriz. Genel olarak bu kişiliğe baktığımızda:

Karacaoğlan Divan Edebiyatı, tekke edebiyatı, tasavvufi ilgisi olmayan, Allah'a değil, insana dönük yaşayan bütün gerçeklerin insanlarda saklı olduğuna inanan, şiirlerini halkın beğenisine sunmuş, halkın isteğini duyarlılığını ön plana çıkartmış bir ozan olduğunu anlarız. Karacaoğlan şiirle, müzikle içiçedir. Onun için bu dünyanın temelini sevgi buna bağlı olarak insan yani insan sevgisi oluşturmaktadır. Şiirlerinin büyük zaman dilimi içerisinde etkisini kaybetmeden geniş kitlelerce söylenmesi dilinin anlaşılır; okurken veya dinlerken sıkılmaya meyil vermeyişi gerçekçi duygularla insanlara birşeyler aktarmaya çalışması onun halkı ne kadar düşündüğünü göstermektedir.

2.18. Şiirlerinin Konuları

2.18. 1. Aşk

Karacaoğlan nerede güzellik varsa oraya gider, nerede sıcaklık varsa orada kalmak ister. Hiçbirşeyi uzaktan uzağa yaşamayı sevmez. Şiirlerinin önemli konuları arasında aşk başta gelir. Onun aşkı soyut şeylere duyulan aşk değil, gerçeğe, canlıya duyulan aşktır. O güzele güzelliklere aşıktır. Karacaoğlan

(49) Cahit ÖZTELLİ, "Karacaoğlan'ın Bütün Şiirleri", Milliyet Yayınları, 1971, s: 31

tutkularıyla herşeyin tadına doyasıya varıncaya dek yaşayan bir ozandır. Platonik veya hayalci aşıklardan değildir. Aşk, bu duyguyu hissettiği kadını canlıdır, bir adı ve kimliği vardır. O sevmişse bu bir genç kız ya da evli bir kadın olsun ne içinde bulunduğu yeri, zamanı ne geleneği, göreneği umursamadan, kendine kısıtlama getirmeden sevgisini dışa vurur, hiçbir korkusu, hiçbir çekingenliği olmadan sevdiğinin adını bile değiştirme gereği duymadan şiirini söyler, türküsünü okur. Onun için yaşama sevme ve sevişme ile aynı anlamdadır.

2.18. 2. Sevgililerinin Adları

Elif, Zeynep, Zeliha, Eşe, Hürü, Döndü, Döne, Fadime, Esme, Şerefe, Meryem, Cennet isimli sevgilileri vardır. (50)

2.18. 3. Sesleniş

Türkülerinde, şiirlerinde sevgilisine seslenirken, doğanın tarifsiz güzelliği ile sevgilisinin fiziki güzelliğini birleştirir.

Yavru, ceren, akça ceren, yeşil ördek, al kınalı keklik, yayla çiçeği, nazlı dilber, yayla gülü, gözleri sürmeli, burcu burcu kokulu, meral, gonca gül, sızma bal, şıvga bal, domurcuk gül, buğday benizli, ılgıt ılgıt esen seher yel, bir yanı ekinli bir yanı otlu, yeşil başlı gövel ördek... gibi sıfatlarla sevgilisini anlatır. (51)

Sevgilinin saç; sırma, altın, bele kadar, kıvrım kıvrım, tel tel dökülür.

Kaşları; siyah, kalem, hilâl, kara kalem, ince, yay gibidir.

Gözleri; edalı, kömür, seyfi elâdır.

Yüzü; benli, aldır.

Teni; beyaz, parlak, buğdaydır.

Diş; mercan, ufaktır.

Dili; tatlı, şekerdir.

Dudağı; kiraz, baldır.

Boy; uzun, selvi, şıvga daldır.

Gerdan; ak, benlidir.

Memeleri; turunç, biri reyhan biri gül kokulu

Elleri; ak, kınalıdır.

Beli; incedir.

Kokusu; elvan elvan, burcu burcudur.

Yürüyüşü; salını salını, su, gibi akışlıdır.

Sesi; kumrudur. (52)

(50) Ali YILDIRIM. "Karacaoğlan'ın Yaşamı Sanatı Şiirleri" Ayyıldız Yayınları Ankara 1994 s:42

(51) a.g.e., s: 42

(52) a.g.e., s: 44

Bütün bu güzel ifadeler kendisinin ne kadar ince bir ruha sahip olduğunu kanıttır.

2.18. 4. Doğa

Karacaoğlu'nın şiirlerinde işlediği diğer konuda doğadır. Karacaoğlu göçebe düzeninde büyüdüğü için doğayla içiçedir. Tabiatın güzelliği Karacaoğlu'ı çok etkilemiştir. Doğayı çok iyi tanıdığı için şiirlerini okurken doğanın sesini duyar, o canlılığı, görür, havasını solur gibi oluruz. Gerçek tabiatı işler, hayal gücüyle canlandırılmış, yapay güzelliği sunmaz dinleyicilerine... Karacaoğlu için doğa anadır, hiçbir karşılık beklemeden göçebeyi mutlu eder, aynı zamanda şiirinde hammaddestir. Karacaoğlu kendi dertlerini, sıkıntılarını, konuşur, ona sinirlenir, ona sitem ederken bile ona dayanır.

2.18. 5. Kullandığı dil

Dili Türkmenlerin Akdeniz'in, Toroslar'ın saf, arı dilidir. Divad Edebiyatının anlaşılmaz kelimeleriyle yüklü değildir, eserleri kolay anlaşılan, günlük konuşma dilidir. Doğuş, büyüdüğü yerin dilini en iyi kullanan şiiridir. arapça, Farsça, kelimeleri de kullanılır fakat bu kelimeler Türkçeleşmiş, kendi yöresinde yaşayanlar tarafından ne anlamına geldiği bilinen kelimelerdir. Birde uyak düşün diye hiçbir anlam taşımayan kelimeler yer alır; Hezel, heyeli, fanı, sırçaş, şişine gibi...⁽⁵³⁾

2.18. 6. Ölçü-Uyak

11 (6+5 yada 4+4+3) ve 8 (4+4) kalıpları içinde şiir yazmıştır. Cahit Öztelli 10 heceli tek bir şiirini bulmuştur. Yazıları herşeyi hece ölçüsüyle yazılmıştır, aruz vezniyle yazılmış hiçbir eseri yoktur. Halk şiir geleneğine uyarak yarım uyaklı şiirler yazmıştır. Önemli derecede de redif kullanmıştır. ⁽⁵⁴⁾

(53) Mehmet FÜAT, Karacaoğlu, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1995 s: 50

(54) a.g.e., s: 52

2.18. 7. Nazım Şekilleri

Karacaoğlan'ın en çok kullandığı şekil koşmadır. Öyle ki 500'ü aşkın şiirinde 322 adet koşma vardır. Konu olarak kişisel duyguları, tabiat sevgisini işler, ikinci ve dördüncü mısralar birbirleriyle kafiyeli, birinci ve üçüncü mısralar genelde bağımsızdır. ⁽⁵⁵⁾ Kullandığı 2. nazım şekli varsağıdır. Varsağı türü çoğunlukla yiğit bir eda, mert bir dille yazılır. Genellikle kendine özgü ezgisi vardır, ezgisini bilmiyorsak 1 dörtlükte geçen bre, brehey, ey, hey gibi ünlemlerle şiirin varsağı türünde yazılmış olduğunu anlarız. ⁽⁵⁶⁾ Karacaoğlanın bu türlerden başka semailer, türküler ve az sayıda destanları vardır.

2.19. Karacaoğlan'ın etkilendiği şairler

Karacaoğlan kendinden önce yaşamış kendi döneminde yer etmiş olan Oksüz Dede, Köroğlu, Aşık Garip, Kul Mehmet gibi şairlerden etkilenmiştir. Karacaoğlan özellikle bu şairlerin üslup ve dil özelliklerinden etkilenmiştir. Bu şairlerden Kul Menmet Karacaoğlan'ı en çok etkilendiği şairdir. Alevi ozanı olan Pir Sultan Abdal'ın da etkileri görülmektedir. Kendi çağdaşlarını pek etkisi görülmez. Karacaoğlan kendi döneminin öncüsü durumundadır. ⁽⁵⁷⁾

2.20. Karacaoğlanın etkilediği şairler

Karacaoğlan kendi yaşadığı bölgenin yetiştirdiği Dadaloğlu, Gündeşlioğlu, Beyoğlu, Deli Boran, Ruhsati, Vahdeti, İrfani, Haki gibi halk şairleri onun etkisinde kalan Bayburtlu Zilmi, Dertli, Konyalı Şem'i Seyrani, Zileli, Talibi, Milli Edebiyat şairleri Beş Hacciler, Meşrutiyet dönemi şairi Rıza Tevfik Bölükbaşı'nda etki açıkça görülür. ⁽⁵⁸⁾

(55) Hayrettin RAYMAN, "Karacaoğlan Şiirlerinde Ahenk", T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1996, s: 52, 53

(56) a.g.e., s: 51

(57) Ahmet KÖKLÜĞİLLER, "Karacaoğlan Yaşamı Şiirleri", Ertüze Yayınları, İstanbul 1984, s: 17

(58) Cahit ÖZTELLİ, "Karacaoğlan Bütün Şiirleri", Milliyet Yayınları 1971 s: 31

BÖLÜM 3

ELE ALINAN EZGİLERDE İNCELEME PLANI

Bu bölümde T.R.T. repertuvarında yer alan Karacaoğlan Türkülerinin ezgi, söz yapısı, ritmik yapı ve melodik yapısının incelenmesi olarak üç başlık altında sunulmuştur. Bu bölümün inceleniş biçimi aşağıdaki plan çerçevesinde detaylı olarak anlatılmıştır.

3.1. Ezgilerin notası:

Ele alınan ezgilerin sözleri bütün olarak verilmiştir. Notaları ise ekler bölümüne ilave edilmiştir.

3.1. 1. Ezgilerin Edebi Yapısının İncelenmesi:

Bu bölümde ezgilerin söz yapısı, nazım türü ve uyak şemaları incelenmiştir. Ezgilerin Edebi yapısı bent-kavuştak bütünlüğü korunarak ele alınmıştır. Dizilerdeki kafiye özgüsü hece taksimatı ve durak özellikleri incelenmiştir.

3.1. 2. Ezgilerin Ritmik yapılarının incelenmesi:

Bu bölümde ezginin usul ve toplam ölçü sayısı gösterilmiştir.

3.1. 3. Ezgilerin Melodik yapılarının incelenmesi:

Bu başlık altında ezgilerin melodik karakterini oluşturan kadans güçlü. Donanım, ses sahası, dizisi, seyri ve sıçrama aptığı ses aralıkları porte üzerinde gösterilerek bir bütün olarak verilmiştir.

3.2. ALA GÖZLÜ BENLİ DİLBER

Ala gözlü benli dilber
Koma beni el yerine
Altın kemerin olayım
Dola beni bel yerine

Hecine gönlüm hecine
Yiğide ölüm gecine
Al beni zülfün ucuna
Sallanayım tel yerine

Gel kız karşımda dursana
Şu benim halim bilsene
Zülfünden bir tel versene
Koklayalım gül yerine

Karacaoğlan der nodayım
Kolum boynuna dolayım
Nazlı yak kölen olayım
Kabul eyle kul yerine

3.2. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
 _____ b
 _____ c
 _____ b

4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8

_____ d
 _____ d
 _____ d
 _____ b

Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 4 + 4 = 8

_____ e
 _____ e
 _____ e
 _____ b

Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 4 + 4 = 8

_____ f
 _____ f
 _____ f
 _____ b

Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 4 + 4 = 8

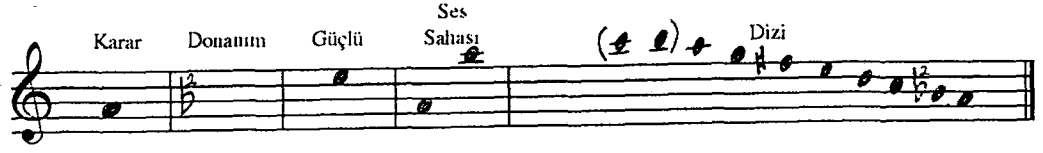
Nazım Türü:

Ezgi 8'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4=8 ve duraksız 8'li şekliyle söylenmiş semai türüdür.

3.2. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

- a- Usul : 4 zamanlı ana usul.
 b- Toplam ölçü sayısı : 14 ölçü

3.2. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: İnici

Sıçrama yaptığı sesler:

La-Re	→	Aşağıdan yukarıya
Si-Re	→	Aşağıdan yukarıya
La-Do	→	Aşağıdan yukarıya
Mi-La	→	Aşağıdan yukarıya
La-Mi	→	Aşağıdan yukarıya

3.3. ŞU YALAN DÜNYAYA GELDİM GELELİ

Şu yalan dünyaya geldim geleli
Tas tas içtim ağuları sağ iken
Kahbe felek vermez benim muradım
Viran oldum, mor sünbüllü bağ iken

Aradılar, bir tenhada buldular
Yaslandılar, şıvgalarını kırdılar
Yaz bahar ayında bir od verdiler
Yandım gittim, ala karlı dağ iken

Farıma da deli gönül farıma
Akar gözlerimin yaşı kurumaz
Şimdiden geri benim hükmüm yürümez
Azil oldum, güzellere bey iken

Karacaoğlan der ki, bakın gelene
Ömrümün yarısı gitti talana
Sual eylen bizden evvel gelene
Kim var imiş, biz burada yoğiken

3.3. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
 _____ b
 _____ c
 _____ b

6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 Duraksız = 11
 4 + 4 + 3 = 11

_____ d
 _____ d
 _____ d
 _____ b

4 + 4 + 3 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11

_____ e
 _____ e
 _____ e
 _____ b

Duraksız = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11

_____ f
 _____ f
 _____ f
 _____ b

6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 4 + 4 + 3 = 11

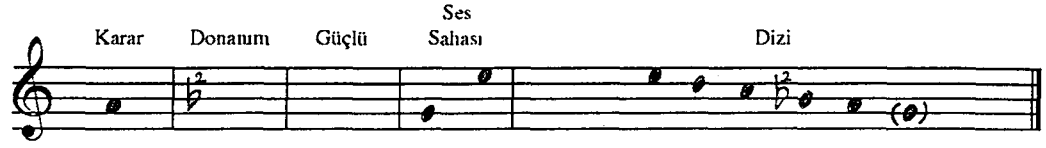
Nazım Türü:

Ezgi 11'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4+3=11, 6+5=11 ve duraksız 11'li şekliyle söylenmiş koşma türüdür.

3.3. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

- a- Usul : 7 zamanlı birleşik usul.
 7= (3+2+2)
 b- Toplam ölçü sayısı : 44 ölçü

3.3. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: İnici

Sıçrama yaptığı sesler:

Mi-Do	→	Yukarıdan aşağıya
Re-Si ²	→	Yukarıdan aşağıya
Do-La	→	Yukarıdan aşağıya
Do-Mi	→	Aşağıdan yukarıya

3.4. ALA GÖZLÜM BEN BU ELDEN GİDERSEM

Ala gözlüm ben bu elden gidersem
Zülfü perişanım kal melul melul
Kerem et aklından çıkarma beni
Ağla göz yaşını sil melul melul

Yiğit, ey sevdiğim sen seni gözet
Karayı bağla da beyazı göz at
Doldur ver badeyi, bir dahi uzat
Ayrılık şerbetin ver melul melul

Elvan çiçeklerden sokma başına
Kudret kalemini çekme kaşına
Beni unutursan doyma yaşına
Gez benim aşkımla yar melul melul

Karacoğlan derki ölüp ölünce
Ben de güzel sevdim kendi halimce
Varıp gurbet ile vasil olunca
Dostlardan haberim al melul melul

3.4. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durakı:

_____ a	4 + 4 + 3 = 11
_____ b	6 + 5 = 11
_____ c	6 + 5 = 11
_____ b	6 + 5 = 11
_____ d	6 + 5 = 11
_____ d	6 + 5 = 11
_____ d	6 + 5 = 11
_____ b	6 + 5 = 11
_____ e	6 + 5 = 11
_____ e	6 + 5 = 11
_____ e	6 + 5 = 11
_____ b	6 + 5 = 11
_____ f	6 + 5 = 11
_____ f	6 + 5 = 11
_____ f	6 + 5 = 11
_____ b	6 + 5 = 11

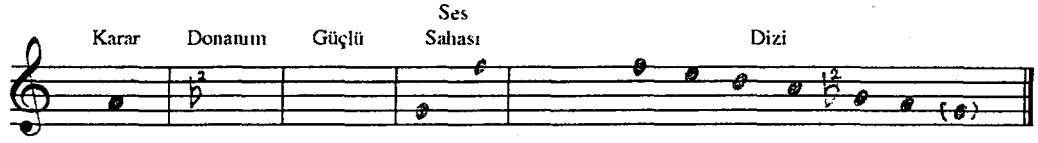
Nazım Türü:

Ezgi 11'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4+3=11 ve 6+5=11 şekliyle söylenmiş koşma türüdür.

3.4. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

- a- Usul : 2 zamanlı ana usul.
b- Toplam ölçü sayısı : 46 ölçü

3.4. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: İnici

Sıçrama yaptığı sesler:

Mi-Do	→ Yukarıdan aşağıya
Fa-Re	→ Yukarıdan aşağıya
Si ² -Re	→ Aşağıdan yukarıya
Re-Si ²	→ Yukarıdan aşağıya
Do-La	→ Yukarıdan aşağıya
Do-Mi	→ Aşağıdan yukarıya
La-Do	→ Aşağıdan yukarıya

3.5. BAĞLANDI YOLLARIM

Bağlandı yollarım, kaldım çaresiz
Gayrı dünya bana aralandı, gel
Derildi dertlerim, ardsız arasız
Üst üste dizildi, sıralandı gel

Yari görse idim haftada, aydan
Sevip ayrılmaktan ne buldum fayda
Azrail göğsümde, canım hay hayda
Ciğerimin başı paralandı, gel

Karacoğlan der ki, başa yazıldı
Gözüm yaşı Ceyhun oldu, süzüldü
Kefenim biçildi, kabrim kazıldı
Mezarımın üstü karalandı, gel

3.5. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Duraklı:

_____ a
_____ b
_____ c
_____ b

6 + 5 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11

_____ d
_____ d
_____ d
_____ b

6 + 5 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11

_____ e
_____ e
_____ e
_____ b

6 + 5 = 11
4 + 4 + 3 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11

Nazım Türü:

Ezgi 11'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4+3=11 ve 6+5=11 şekliyle söylenmiş koşma türüdür.

3.5. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

a- Usul : 19, 13, 10 ve 13 zamanlı karma usullerden meydana gelmiştir.

$$19 = (8 + 5 + 6)$$

$$(4+4) + (3+2) + (3+3)$$

$$13 = (8 + 5)$$

$$(4+4) + (3+2)$$

$$10 = (3+2+3+2)$$

b- Toplam ölçü sayısı : 6 ölçü

3.6. BÜLBÜL HAVALANMIŞ

Bülbül havalanmış yüksekten uçar
Has bahçe içinde gülüm var deyi
Seni seven yiğit serinden geçer
Güzeller içinde yarım var deyi

Ben seni severim, sen de sev beni
Mevlam ayırmasın sevdiğim seni
Elbet bir gün olur ararsın beni
Şurada bir divane yarım var deyi

Ben seni severim can ile candan
Mevlam ayırmasın sevdiğim senden
Canımı esirgemem yarım senden
Götür sat pazara kulum var deyi

Karacoğlan söyler kaşı karadan
Hicap perdesini kaldır aradan
Seni beni bir Mevla'dır yaradan
Büyükleme hey kız, güzelim deyi

3.6. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
 _____ b
 _____ c
 _____ b

6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11

_____ d
 _____ d
 _____ d
 _____ b

6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11

_____ e
 _____ e
 _____ e
 _____ b

6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11

_____ f
 _____ f
 _____ f
 _____ b

6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 6 + 5 = 11

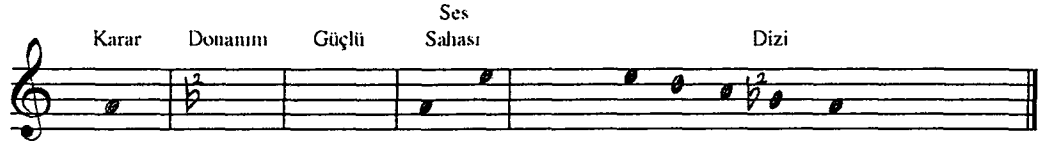
Nazım Türü:

Ezgi 11'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 6+5=11 ve 4+4+3=11 şekliyle söylenmiş koşma türüdür.

3.6. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

- a- Usul : 4 zamanlı ana usul.
 b- Toplam ölçü sayısı : 8 ölçü

3.6. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: İnici

Sıçrama yaptığı sesler:

Do-Mi	→	Aşağıdan yukarıya
Mi-Do	→	Yukarıdan aşağıya
La-Re	→	Aşağıdan yukarıya
Re-Si ²	→	Yukarıdan aşağıya
La-Do	→	Aşağıdan yukarıya

3.7. İNCECİK TEN BİR KAR YAĞAR

İncecikten bir kar yağar
Tozar elif elif diye
Deli gönül abdal olmuş
Gezer Elif Elif diye

Elif'in uğru naşıklı
Yavru balaban bakışlı
Yayla çiçeği kokuşlu
Kokar Elif Elif diye

Elif kaşlarını çatar
Gamzesi sineme batar
Ak elleri kalem tutar
Yazar Elif Elif diye

Evlerinin önu çardak
Elif'in elinde bardak
Sanki yeşil başlı ördek
Yüzer Elif Elif diye

Karacoğlan eğmelerin
Gönül vermez değmelerin
İliklemiş düğmelerin
Çözer Elif Elif diye

3.7. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
 _____ b
 _____ c
 _____ b

4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8

_____ d
 _____ d
 _____ d
 _____ b

Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 4 + 4 = 8

_____ e
 _____ e
 _____ e
 _____ b

Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8

_____ f
 _____ f
 _____ f
 _____ b

4 + 4 = 8
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 4 + 4 = 8

_____ g
 _____ g
 _____ g
 _____ b

4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8

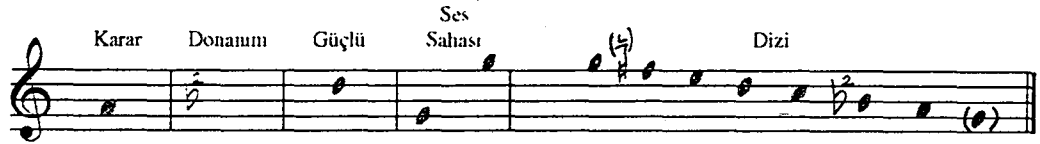
Nazım Türü:

Ezgi 8'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4=8 ve duraksız 8'li şekliyle söylenmiş semai türüdür.

3.7. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

- a- Usul : 4 zamanlı ana usul
b- Toplam ölçü sayısı : 22 ölçü

3.7. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: İnici

Sıçrama yaptığı sesler:

La-Faz	→	Aşağıdan yukarıya
Mi-Do	→	Yukarıdan aşağıya
Re-Si ²	→	Yukarıdan aşağıya
Do-La	→	Yukarıdan aşağıya
Si ² -Sol	→	Yukarıdan aşağıya
Sol-Mi	→	Yukarıdan aşağıya
La-Do	→	Aşağıdan yukarıya

3.8. KİME KİN ETTİNDE

Kime kin ettinde giydin alları
Yakın iken uzak ettin yolları
Mihnet ile yetirdiğim güllrei
Vardın gittin bir soysuza yoldurdun

Sen seni toplada kuşağın kuşan
Ayrılırmı senin sevdana düşen
Safa geldin diye sarıp sarmaşan
Niçin benden muhabbeti kaldırdın

Senin gönlüm olsa beni arardın
Zülüflerin tel tel eder tarardın
Eğer yine ayrılmaksa muradın
Niçin beni ataşlara yandırdın

Karacoğlan derki bakın halıma
Değirmenler döner çeşmim seline
Hiç inanmam yarin yalan diline
Bu gönlümü savsalaya bilirdin

3.8. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Duraklı:

_____ a
_____ a
_____ a
_____ b

$$6 + 5 = 11$$

$$6 + 5 = 11$$

$$4 + 4 + 3 = 11$$

$$4 + 4 + 3 = 11$$

_____ c
_____ c
_____ c
_____ b

$$6 + 5 = 11$$

$$6 + 5 = 11$$

$$6 + 5 = 11$$

$$4 + 4 + 3 = 11$$

_____ d
_____ d
_____ d
_____ b

$$6 + 5 = 11$$

$$6 + 5 = 11$$

$$6 + 5 = 11$$

$$4 + 4 + 3 = 11$$

_____ e
_____ e
_____ e
_____ b

$$6 + 5 = 11$$

$$6 + 5 = 11$$

$$6 + 5 = 11$$

$$6 + 5 = 11$$

Nazım Türü:

Ezgi 11'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları $6+5=11$ ve $4+4+3=11$ şekliyle söylenmiş koşma türüdür.

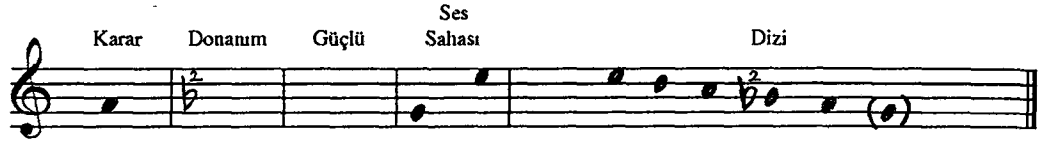
3.8. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

a- Usul : 7 zamanlı birleşik usul.

$$7=(3+2+2)$$

b- Toplam ölçü sayısı : 36 ölçü

3.8. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: İnici

Sıçrama yaptığı sesler:

Re-Si ²	→ Yukarıdan aşağıya
Do-La	→ Yukarıdan aşağıya
La-Do	→ Aşağıdan yukarıya
Mi-Do	→ Yukarıdan aşağıya

3.9. GÜZEL NE GÜZEL OLMUŞSUN

Güzel ne güzel olmuşsun
Görmeyi görülmeyi
Siyah zülfün halkalanmış
Örölmeyi örölmeyi

Bahçende gülün güllenmiş
Şeyda bülbölün dillenmiş
Koynunda memen kirlenmiş
Emilmeyi emilmeyi

Mendilim yudum. arıttım
Gölün dalında kuruttum
İsmin ne idi unuttum
Sorulmayı sorulmayı

Seğirttim ardından yettim
Eğildim yüzünden öptüm
Adın bilirdim unuttum
Çağırmayı çağırmayı

Benim yarım bana küsmüş
Zülfünü gerdana dökmüş
Muhabbeti benden kesmiş
Sevilmeyi sevilmeyi

Çağır Karacoğlan çağır
Taş düşdüğü yerde ağır
Yiğit sevdiğinden soğur
Sarılmayı sarılmayı

3.9. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
_____ b
_____ c
_____ b

Duraksız 8'li
4 + 4 = 8
4 + 4 = 8
4 + 4 = 8

_____ d
_____ d
_____ d
_____ b

Duraksız 8'li
Duraksız 8'li
Duraksız 8'li
4 + 4 = 8

_____ e
_____ e
_____ e
_____ b

Duraksız 8'li
Duraksız 8'li
Duraksız 8'li
4 + 4 = 8

_____ f
_____ f
_____ f
_____ b

Duraksız 8'li
Duraksız 8'li
Duraksız 8'li
4 + 4 = 8

_____ g
_____ g
_____ g
_____ b

4 + 4 = 8
Duraksız 8'li
4 + 4 = 8
4 + 4 = 8

_____ h
_____ h
_____ h
_____ b

Duraksız 8'li
Duraksız 8'li
Duraksız 8'li
4 + 4 = 8

Nazım Türü:

Ezgi 8’li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4=8 ve duraksız 8’li şekliyle söylenmiş semai türüdür.

3.9. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

- a- Usul : 4 zamanlı ana usul
b- Toplam ölçü sayısı : 8 ölçü

3.9. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: İnici

Sıçrama yaptığı sesler:

Sol-Mi	→	Yukarıdan aşağıya
La-Fa#	→	Yukarıdan aşağıya
Mib-Do	→	Aşağıdan yukarıya
Re-Si ²	→	Aşağıdan yukarıya

3.10. ŒU YÜCE DAĞLARIN KARI ERİDİ

Œu yüce dağların karı eridi
Sel oldu gidelim bizim ellere
Yaylamızı lale sünbül bürüdü
Gel oldu gidelim bizim ellere

Nazlı olur güzellerin eyisi
Deli gönül güzellerin delisi
Gayrı bizim elin kara çalısı
Gül oldu gidelim bizim ellere

Karacoğlan der ki gelir yazları
Güzel kimden aldın sen bu nazları
Ananın bananın acı sözleri
Bal oldu gidelim bizim ellere

3.10. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
_____ b
_____ c
_____ b

6 + 5 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11

_____ d
_____ d
_____ d
_____ b

4 + 4 + 3 = 11
4 + 4 + 3 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11

_____ e
_____ e
_____ e
_____ b

6 + 5 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11

Nazım Türü:

Ezgi 11'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 6+5=11 ve 4+4+3=11 şekliyle söylenmiş koşma türüdür.

3.10. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

a- Usul : 27 zamanlı ana usul'dür. 14+13 zamanlı karma usulün birleşmesiyle meydana gelmiştir.

14=(9 + 5)

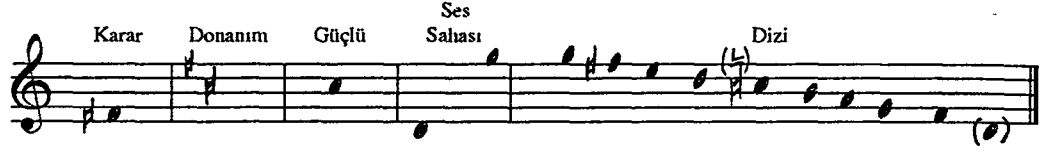
(2+3+2+2) + (2+3)

13=(9 + 4)

(2+3+2+2)

b- Toplam ölçü sayısı : 14 ölçü

3.10. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: İnici

Sıçrama yaptığı sesler:

Re-Sol	→	Aşağıdan yukarıya
Do-La	→	Yukarıdan aşağıya
La-Fa	→	Yukarıdan aşağıya
Fa-Do	→	Aşağıdan yukarıya
Mi-Do	→	Yukarıdan aşağıya
Fa-Re	→	Yukarıdan aşağıya
Si-Sol	→	Yukarıdan aşağıya
Re-Si	→	Yukarıdan aşağıya
Do-Mi	→	Aşağıdan yukarıya
Sol-Mi	→	Yukarıdan aşağıya
Fa-Mi	→	Aşağıdan yukarıya
La-Mi	→	Aşağıdan yukarıya

3.11. GADİR MEVLAM SENDEN

Gadir mevlam senden bir dileğim var
Mihnetile verilmiş neyleyim
Ben sufra isterim hiçel sunmadık
Önden öne sürülmüş neyleyim

Ben yayla isterim karı kalkmadık
Sarı sümbül mor menevşe çıkmadık
Ben gül isterim ki kokulanmadık
Baştan başa takılmış neyleyim

Benim sevdiğim bence olursa
Usul boylu beli ince olursa
Goyveririm bazım dince olursa
Elin koğup yorduğunu neyleyim

Karacoğlan der ki kör ettin gözüm
Kız gelin içinde geçerdi sözüm
Hiç bir el değmedik yar ister özüm
Koldan kola sarılmış neyleyim

3.11. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
 _____ b
 _____ c
 _____ b

6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11

_____ d
 _____ d
 _____ d
 _____ b

6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11

_____ e
 _____ e
 _____ e
 _____ b

6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11

_____ f
 _____ f
 _____ f
 _____ b

6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11

Nazım Türü:

Ezgi 11’li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4+3=11 ve 6+5=11 şekliyle söylenmiş koşma türüdür.

3.11. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

- a- Usul : 10 zamanlı birleşik usul.
 b- Toplam ölçü sayısı : 8 ölçü

3.12. ALA GÖZLERİNİ SEVDİĞİM DİLBER

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Göster cemalini, görmeğe geldim
Şeftalini derde derman dediler
Gerçek mi sevdiğim sormaya geldim

Gündüz hayallerim, gece düşlerim
Uyandıkça ağlamaya başlarım
Sevdiğim üstünde uçan kuşların
Tutup kanatların kırmağa geldim

Senin aşıkların gülmez dediler
Ağlayıp yaşını silmez dediler
seni bir kez saran ölmez dediler
Gerçek mi efendim, sormaya geldim

Senin için yiyip içmez dediler
Yâren ile konup göçmez dediler
Göğsün cennet, koynun uçmaz dediler
Hak nasib ederse görmeğe geldim

Mail oldum, senin ince beline
Canım kurban olsun tatlı diline
Aşık olup senin hüsnün bağına
Kırmızı güllerin dermeğe geldim

Karacoğlan der ki, işin doğrusu
Gökte melek, yerde hûma yavrusu
Söyleyim ben sana sözün doğrusu
Soyunup koynuna girmeğe geldim

3.12. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Duruğı:

_____ a
_____ b
_____ c
_____ b

6 + 5 = 11
6 + 5 = 11
4 + 4 + 3 = 11
6 + 5 = 11

_____ d
_____ d
_____ d
_____ b

6 + 5 = 11
4 + 4 + 3 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11

_____ e
_____ e
_____ e
_____ b

6 + 5 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11

_____ f
_____ f
_____ f
_____ f

4 + 4 + 3 = 11
4 + 4 + 3 = 11
4 + 4 + 3 = 11
6 + 5 = 11

_____ g
_____ g
_____ g
_____ b

4 + 4 + 3 = 11
4 + 4 + 3 = 11
4 + 4 + 3 = 11
6 + 5 = 11

_____ h
_____ h
_____ h
_____ b

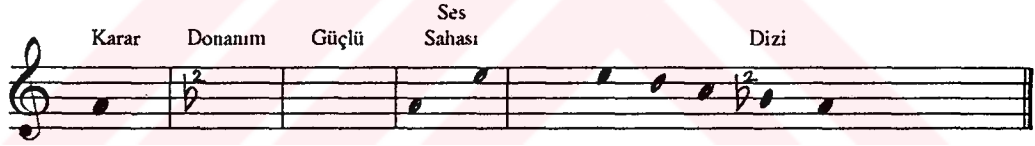
6 + 5 = 11
4 + 4 + 3 = 11
6 + 5 = 11
6 + 5 = 11

Nazım Türü:

Ezgi 11'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları $6+5=11$ ve $4+4+3=11$ şekliyle söylenmiş koşma türüdür.

3.12. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

- a- Usul : 2 zamanlı ana usul
b- Toplam ölçü sayısı : 32 ölçü

3.12. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: İnici

Sıçrama yaptığı sesler:

Mi-Do	→	Yukarıdan aşağıya
Re-Si ²	→	Yukarıdan aşağıya
Do-Mi	→	Aşağıdan yukarıya
La-Re	→	Aşağıdan yukarıya
La-Do	→	Aşağıdan yukarıya

3.13. BİR YİĞİT GURBETE GİTSE

Bir yiğit gurbete gitse
Gör başına neler gelir
Merdin sılayı andıkça
Yaş, gözüne dolar gelir

Bağrıma basarım taşlar
Akıttın gözümde yaşlar
Yavrusun aldırın kuşlar
Yavrusuna döner gelir

Kocadım çekemem nazı
Bağrıma dökemem közü
Yarın bana kötü sözü
Kara bağrım deler gelir

Evlerinin önu söğüt
Atalardan kalmış öğüt
Yarından ayrılan yiğit
Sılasına döner gelir

Yaşa Karacoğlan yaşı
Ben söylerim coşu coşu
İş düşünce garip başu
Düşünerek gider gelir

3.13. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
 _____ b
 _____ c
 _____ b

Duraksız 8'li
 $4 + 4 = 8$
 Duraksız 8'li
 $4 + 4 = 8$

_____ d
 _____ d
 _____ d
 _____ b

$4 + 4 = 8$
 $4 + 4 = 8$
 Duraksız 8'li
 $4 + 4 = 8$

_____ e
 _____ e
 _____ e
 _____ b

Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 $4 + 4 = 8$
 $4 + 4 = 8$

_____ f
 _____ f
 _____ f
 _____ b

Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 $4 + 4 = 8$

_____ g
 _____ g
 _____ g
 _____ b

Duraksız 8'li
 $4 + 4 = 8$
 $4 + 4 = 8$
 $4 + 4 = 8$

Nazım Türü:

Ezgi 8'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları $4+4=8$ ve duraksız 8'li şekliyle söylenmiş semai türüdür.

3.14. BANA KARA DİYEN DİLBER

Bana kara diyen dilber
Gözlerin kara değil mi
Yüzünü sevdiren gelin
Kaşların kara değil mi

Güzel, ben seni isterim
Seni koynumda beslerim
Yüzünü, güzel göreyim
Zülfün kara değil mi

Boyun uzun, belin ince
Yanakların olmuş gonca
Salıverirsin kolunca
Beliğin kara değil mi

Utandırım akar terim
Güzellikte yok benzerin
En sevgili makbul yerin
Saçların kara değil mi

Beni kara diye yermiş
Mevlam yaratmış, hor görme
Ala göze siyah sürme
Çekilir, kara değil mi

Hint'ten, Yemen'den çekilir
İner Bağdad'a dökülür
Türlü taama ekilir
Biber de kara değil mi

Göllerde kuğular olur
Göğüs ak, kara benlidir
Mısır'da çok zengin vardır
Kölesi kara değil mi

Pınara konan kuğunun
Kanadı beyaz çoğunun
Çöldeki Arab beyinin
Çadırı kara değil mi

İller de konup göçerler
Lale sümbülü biçerler
Ağalar, beyler içerler
Kahve de kara değil mi

Evlerinde sular akar
Güzelleri göze bakar
Hublar yanağına sokar
Sümbül de kara değil mi

Karacoğlan der, inşallah
Görenler desin maşallah
Kara donlu Beytullah
Örtüsü kara değil mi

3.14. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
 _____ b
 _____ c
 _____ b

Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li

_____ d
 _____ d
 _____ d
 _____ b

Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li

_____ e
 _____ e
 _____ e
 _____ b

$4 + 4 = 8$
 $4 + 4 = 8$
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li

_____ f
 _____ f
 _____ f
 _____ b

$4 + 4 = 8$
 $4 + 4 = 8$
 $4 + 4 = 8$
 Duraksız 8'li

_____ g
 _____ g
 _____ g
 _____ b

$4 + 4 = 8$
 Duraksız 8'li
 $4 + 4 = 8$
 Duraksız 8'li

_____ h
 _____ h
 _____ h
 _____ b

Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li

_____ i
 _____ i
 _____ i
 _____ b

Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li
 Duraksız 8'li

_____ k	Duraksız 8'li
_____ k	Duraksız 8'li
_____ k	Duraksız 8'li
_____ b	Duraksız 8'li

_____ l	Duraksız 8'li
_____ l	Duraksız 8'li
_____ l	Duraksız 8'li
_____ b	Duraksız 8'li

_____ m	4 + 4 = 8
_____ m	4 + 4 = 8
_____ m	Duraksız 8'li
_____ b	Duraksız 8'li

_____ n	Duraksız 8'li
_____ n	Duraksız 8'li
_____ n	Duraksız 8'li
_____ b	Duraksız 8'li

Nazım Türü:

- Ezgi 8 hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4=8 ve duraksız 8'li şekliyle söylenmiş destan türüdür.

3.14. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

a- Usul	:	8 zamanlı birleşik usul.
b- Toplam ölçü sayısı	:	28 ölçü

3.14. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: İnici

Sıçrama yaptığı sesler:

La-La	→	Aşağıdan yukarıya
Si ² -Re	→	Aşağıdan yukarıya
Re-Si ²	→	Yukarıdan aşağıya
La-Fa ²	→	Yukarıdan aşağıya
Sol-Mi	→	Yukarıdan aşağıya
Fa-Re	→	Yukarıdan aşağıya
Mi-Do	→	Yukarıdan aşağıya

3.15. SUNAYI DA DELİ GÖNÜL SUNAYI

Sunayı da deli gönül sunayı
Ben yoluna terkederim sılayı
Armağan gönderdim telli turnayı
İner gider, bir gözleri sürmeli

Ataş yanmayınca tütün mü tüter
Ak göğsün üstünde çimen mi biter
Vakti gelmeyince bülbül mü öter
Öter gider, bir gözleri sürmeli

Sabahtan uğradım onun yurduna
Dayanılmaz figanına, derdine
Yıkılası karlı dağın ardına
Aşar gider, bir gözleri sürmeli

Karacoğlan kapınızda kul gibi
Gönül küsüverse ince kıl gibi
Seherde açılmış gonca gül gibi
Kokar gider, bir gözleri sürmeli

3.15. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
 _____ a
 _____ a
 _____ b

4 + 4 + 3 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11

_____ c
 _____ c
 _____ c
 _____ b

6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11

_____ d
 _____ d
 _____ d
 _____ b

6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 4 + 4 + 3 = 11

_____ e
 _____ e
 _____ e
 _____ b

4 + 4 + 3 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11

Nazım Türü:

Ezgi 11'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4+3=11 ve 6+5=11 şekliyle söylenmiş koşma türüdür.

3.15. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

a- Usul : 13, 19, 15, 14, 12 ve 14 zamanlı karma usullerden meydana gelmiştir.

$$13 = (5 + 4 + 4) \\ (3+2)$$

$$19 = (4 + 4 + 7 + 4)$$

$$(3+2+3)$$

$$15 = (7 + 4 + 4)$$

$$(3+2+3)$$

$$14 = (4 + 4 + 6)$$

$$(4+2)$$

$$12 = (6 + 6)$$

$$(4+2) \quad (4+2)$$

b- Toplam ölçü sayısı : 12 ölçü

3.15. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: Çıkıcı

Sıçrama yaptığı sesler:

Re-La	→	Yukarıdan aşağıya
Sol-Do	→	Aşağıdan yukarıya
Sib-Sol	→	Yukarıdan aşağıya
La-Fa#	→	Aşağıdan yukarıya
La-Mi	→	Yukarıdan aşağıya
Fa-Re	→	Yukarıdan aşağıya
La-Mi	→	Aşağıdan yukarıya
Do-La	→	Yukarıdan aşağıya
Re-Sol	→	Aşağıdan yukarıya
Re-Fa	→	Aşağıdan yukarıya
Sib-Re	→	Aşağıdan yukarıya

3.16. MADEM DİLBER MEYLİN

Madem dilber meylin yoğudu bende
Ezelinden ikrar vermeyeyidin
Muhabbettir güzelliğın nişanı
Uğrun uğrun bakıp gülmeyeydin

Siyah saçlarını eylersin perde
Beni sen uğrattın bu zalım derde
Ben kendi halımda gezdiğim yerde
Çağırıp yadigar vermeyeydin

Karacaoğlan derki eymamı mestin
Kaşla göz eğersin bana mı kastın
Seversen güzeli darılma dostum
Darılsanda güzel olmayaydın

3.16. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
 _____ b
 _____ c
 _____ b

6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 6 + 5 = 11

_____ d
 _____ d
 _____ d
 _____ b

6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11

_____ e
 _____ e
 _____ e
 _____ b

6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11

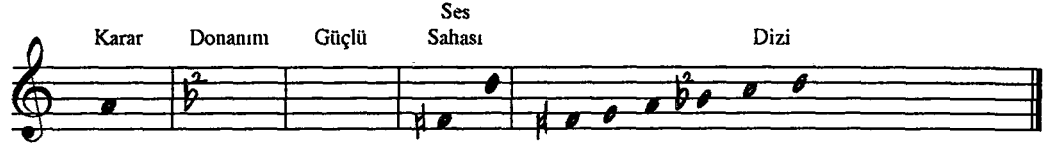
Nazım Türü:

Ezgi 11'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4+3=11 ve 6+5=11 şekliyle söylenmiş koşma türüdür.

3.16. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

- a- Usul : 2 zamanlı ana usul.
 b- Toplam ölçü sayısı : 16 ölçü

3.16. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: Çıkıcı

Sıçrama yaptığı sesler:

La-Do	→	Aşağıdan yukarıya
Re-Si ²	→	Yukarıdan aşağıya
Do-La	→	Yukarıdan aşağıya

3.17. GÖK YÜZÜNDE TÜTEN OLSAM

Gökyüzünde tüten olsam
Yer yüzünde biten olsam
al benekli keten olsam
Yar boynuna sarsa beni

yar kolunda burma olsam
Yedikleri hurma olsam
Alçum alçum sürme olsam
Yar kaşına sürse beni

Karacoğlan uşak olsam
Yar belinde kuşak olsam
Bir atlastan döşek olsam
Yar altına serse beni

3.17. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
 _____ a
 _____ a
 _____ b

4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8

_____ c
 _____ c
 _____ c
 _____ b

4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8

_____ d
 _____ d
 _____ d
 _____ b

4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8

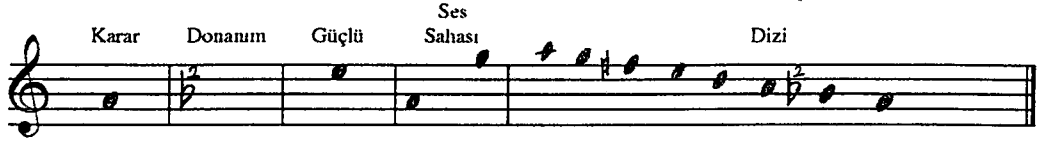
Nazım Türü:

Ezgi 8'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4=8 şekliyle söylenmiş semai türüdür.

3.17. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

a- Usul : 10 zamanlı birleşik usul.
 10=(2+3+2)
 b- Toplam ölçü sayısı : 18 ölçü

3.17. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

3.18. YEŞİL BAŞLI GÖVEL ÖDREK

Yeşil başlı gövel ördek
Uçar gider göle karşı
Eğricesin tel tel etmiş
Döker gider, yâre karşı

Telli turnam sökün gelir
İnci mercan yükün gelir
Elvan elvan kokun gelir
Yâr oturmuş yele karşı

Şahinim var bazlarım var
Tel alışkın sazlarım var
Yâre gizli sözlerim var
Diyemiyom ele karşı

Hanı Kaarcoğlan hanı
Veren alır tatlı canı
Yakışmazsa öldür beni
Yeşil bağla ala karşı

3.18. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Durağı:

_____ a
 _____ b
 _____ c
 _____ b

4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8

_____ d
 _____ d
 _____ d
 _____ b

4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8

_____ e
 _____ e
 _____ e
 _____ b

4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8

_____ f
 _____ f
 _____ f
 _____ b

Duraksız 8'li
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8
 4 + 4 = 8

Nazım Türü:

Ezgi 8'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4=8 ve duraksız 8'li şekliyle söylenmiş semai türüdür.

3.18. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

- a- Usul : 4 zamanlı ana usul.
 b- Toplam ölçü sayısı : 44 ölçü

3.18. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

Seyir: Çıkıcı-İnici

Sıçrama yaptığı sesler:

Mi-Do	→	Yukarıdan aşağıya
Do-La	→	Yukarıdan aşağıya
La-Do	→	Aşağıdan yukarıya
Fa-Re	→	Yukarıdan aşağıya
Re-Si $\flat$	→	Aşağıdan yukarıya
Do-La	→	Yukarıdan aşağıya
Si $\flat$ -Sol	→	Yukarıdan aşağıya
Sol-Do	→	Aşağıdan yukarıya
La-Fa $\sharp$	→	Aşağıdan yukarıya

3.19. ALA GÖZLERİNİ SEVDİĞİM DİLBER

Ala gözlerini sevdiğim dilber
Sana bir sözüm var diyemiyorum
Bilmem deli miyim, mecnun gezerim
Sırrımı yadlara veremiyorum

Ak memeden emdireğim azıktır
Tarama zülfünü, gönlüm bozuktur
Öksüzüm, garibim, bana yazıktır
Destursuz koynuna giremiyorum

Helal olsun al yanaktan emdiğim
El uzatıp gonca gülün derdiğim
İnce belin, usul boyun sardığım
Alışmış kollarım, duramıyorum

Karacoğlan der ki, Hasanpaşalı
Aşk sevdası gönlümüzden taşalı
Sen gibi güzele gönlüm düşeli
Uyuyup uykuya konamıyorum

3.19. 1. Ezginin Edebi Yapısı:

Uyak düzeni

Hece Duraklı:

_____ a
 _____ b
 _____ c
 _____ b

6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11

_____ d
 _____ d
 _____ d
 _____ b

4 + 4 + 3 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11

_____ e
 _____ e
 _____ e
 _____ b

4 + 4 + 3 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 6 + 5 = 11

_____ f
 _____ f
 _____ f
 _____ b

6 + 5 = 11
 4 + 4 + 3 = 11
 6 + 5 = 11
 6 + 5 = 11

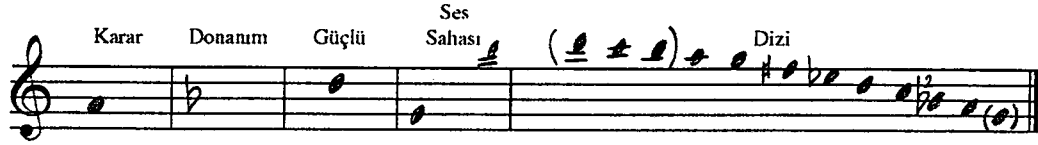
Nazım Türü:

Ezgi 11'li hece vezniyle yazılmış olup, durakları 4+4+3=11 ve 6+5=11 şekliyle söylenmiş koşma türüdür.

3.19. 2. Ezginin Ritmik Yapısı:

- a- Usul : 2 ve 3 zamanlı ana usul.
 b- Toplam ölçü sayısı : 59 ölçü

3.19. 3. Ezginin Melodik Yapısı:

SONUÇLAR

1- İncelenen 18 Karacaoğlan türküsünün 18 adedinin karar perdesi “La”dır. Bir türkünün (9. türkü) karar perdesi Fa# dir.

2- İncelenen 18 Karacaoğlan türküsünün 15 adedinde (1.. 2.. 3.. 4.. 5.. 6.. 7.. 8.. 9.. 10.. 11.. 13.. 15.. 16.. 18 türkü) Si#; 3 tanesinde (12.. 14.. 17. türkü) Si#; 4 tanesinde (8.. 12.. 14.. 18.'inci türkü) Mi#; 13 adedinde (1.. 4.. 6.. 8.. 9.. 10.. 13.. 14.. 15.. 16.. 17.. 18.'inci türküler) Fa#; 1 adedinde (9.'uncu türkü) Do# arızası almıştır.

Bir türküde (9.'uncu türküde) Fa# Do#; 7 türküde (1.. 4.. 6.. 10.. 13.. 15.. 16.'nci türküler) Si# Fa#; 2 türküde (8. ve 18.'inci türküler) Si# Mi# Fa#; 1 türküde (14.'üncü türküde) Si# Mi# Fa#; arızaları kullanılmıştır.

3- İncelenen 18 Karacaoğlan türküsünün seyir özellikleri şunlardır;
- 12 türkü (1.. 2.. 3.. 5.. 6.. 7.. 8.. 9.. 10.. 11.. 12.. 16. türküler) inici
- 2 türkü (4. ve 15.'inci türküler) çıkıcı
- 4 türkü (13.. 14.. 17.. 18.'inci türküler) çıkıcı-inici'dir.

4- İncelenen 18 Karacaoğlan türküsünün usul özellikleri şöyledir;
- 3 türkü (3.. 11.. 15.'inci türküler) 2 zamanlı ana usul,
- 5 türkü (1.. 5.. 6.. 8.. 17.'nci türküler) 4 zamanlı ana usul,
- 2 türkü (2. ve 7.'nci türküler) 7 zamanlı birleşik usul'den oluşmuştur.
Bunların düzüümü $(3+2+2) = 7$ şeklindedir.
- 2 türkü (10. ve 16.'ıncı türküler) 10 zamanlı karma usulden oluşmuştur.
Bunların düzüümü $(2+3+2+3) = 10$ şeklindedir.
- 1 türkü (18.'inci türkü) 2 ve 3 zamanlı ana usul,
- 1 türkü (12.'nci türkü) 2 birleşik usulden meydana gelmiş 23 zamanlı karma bir usuldür. Bu usuller:

$23 = [(4+4+4)=12 + (3+4+4)=11]$ şeklindeki düzüümlerden oluşmuştur.

- 1 türkü (9.'uncu türkü) 2 birleşik usulden meydana gelmiş 27 zamanlı karma bir usuldür. Bu usuller:

$$14 = (\quad 9 \quad + \quad 5 \quad)$$

$$(2+3+2+2) + (2+3)$$

$$13 = (\quad 9 \quad + \quad 4 \quad)$$

$$(2+2+2+3)$$

-1 türkü (4.'üncü türkü) 4 ayrı karma usül (19., 10., ve 13. zamanlı birleşik usuller) 8'lik birimler kullanılarak oluşturulmuştur.

$$19 = (\quad 8 \quad + \quad 5 \quad + \quad 6 \quad)$$

$$(4+4) + (3+2) + (3+3)$$

$$13 = (\quad 8 \quad + \quad 5 \quad)$$

$$(4+4) + (3+2)$$

$$10 = (3+2+3+2)$$

$$13 = (\quad 8 \quad + \quad 5 \quad)$$

$$(4+4) + (2+3)$$

- 1 türkü (14.'üncü türkü) 13., 19., 15., 14. ve 12 zamanlı karma usullerden oluşmuştur. Bu usuller:

$$13 = (\quad 5 \quad + \quad 4 \quad + \quad 4 \quad)$$

$$(3+2)$$

$$19 = (\quad 4 \quad + \quad 4 \quad + \quad 7 \quad + \quad 4 \quad)$$

$$(3+2+2)$$

$$15 = (\quad 7 \quad + \quad 4 \quad + \quad 4 \quad)$$

$$(2+2+3)$$

$$14 = (\quad 4 \quad + \quad 4 \quad + \quad 6 \quad)$$

$$(4+2)$$

$$12 = (\quad 6 \quad + \quad 6 \quad)$$

$$(4+2) + (2+2)$$

5- İncelenen 18 Karacaoğlan türküsünün ses sahaları şöyledir;

- Bir türkü (9.'uncu türkü) Re-Sol
- Bir türkü (4.'üncü türkü) Fa-Mi
- Bir türkü (15.'inci türkü) Fa-Re
- İki türkü (5.'inci ve 11.'inci türkü) La-Mi
- Bir türkü (16.'ıncı türkü) La-Sol
- İki türkü (13. ve 14.'üncü türkü) Sol-La
- Bir türkü (6.'ıncı türkü) Sol-Sol
- İki türkü (3. ve 12.'inci türkü) Sol-Fa
- İki türkü (2. ve 7.'inci türkü) Sol-Mi
- İki türkü (8. ve 10.'uncu türkü) La-La

- Bir türkü (1.'inci türkü)	La-Do
- Bir türkü (17.'inci türkü)	Sol-Si#
- Bir türkü (18'inci türkü)	Sol-Re

6- İncelenen 18 Karacaoğlan türküsünün nazım türleri şu şekildedir:

- Altı türkü (1., 6., 8., 12., 16. ve 17.'inci türküler) semai,
- Bir türkü (13.'üncü türkü) destan,
- Oniki türkü (2., 3., 4., 5., 7., 9., 10., 11., 14., 15. ve 18'inci türküler)

koşma türünde söylenmiş türkülerdir.

KAYNAKLAR

Başgöz, İlhan, Karacaoğlu, Pan Yayıncılık, İstanbul 1992

Fuat, Mehmet, Karacaoğlu, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1995

Köklügiller, Ahmet, Karacaoğlu Yaşamı ve Şiirleri, Ertüze Yayınları, İstanbul 1984

Öztelli, Cahit, Karacaoğlu'nın Bütün Şiirleri, Milliyet Yayınları, 1971

Rayman, Hayrettin, Karacaoğlu'nın Şiirlerinde Ahenk, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1996

Yağcı, Öner, Karacaoğlu'nın Yaşamı ve Bütün Şiirleri, Gün Yayıncılık, İstanbul 1996

Yıldırım, Ahmet, Karacaoğlu'nın Yaşamı, Sanatı, Şiirleri, Ayyıldız Yayınları 1994

EK
EZGİLERİN NOTALARI

T.R.T. REPERTUARINDA YER ALAN KARACAOĞLAN TÜRKÜLERİ

<i>SIRA NO</i>	<i>REPERTUAR NO</i>	<i>YÖRE ADI</i>	<i>TÜRKÜ ADI</i>
1	123	Bergama	Ela Gözlü Benli Dilber
2	2840	Tunceli	Şu Yalan Dünyaya
3	2928	Erzurum	Ela Gözlüm Ben Bu Elden
4	1920	Yıldızeli	Bağlandı Yollarım
5	2622	Erzincan	Bülbül Havalanmış
6	2692	Çukurova	İncecikten Bir Kar Yağar
7	2516	-	Kime Kin Ettin
8	602	Maraş	Güzel Ne Güzel Olmuşsun
9	1467	Mut	Şu Yüce Dağların Karı
10	1868	Adana	Gadir Mevlam Senden
11	70	Tunceli	Ela Gözlerini
12	647	Keskin	Bir Yiğit Gurbete Gitse
13	107	Denizli	Bana Kara Diyen Dilber
14	1473	Keskin	Sunayı da Deli Gönül
15	1183	Ankara	Madem Dilber
16	1034	Çukurova	Gökyüzünde Tüten Olsam
17	-	Kırşehir	Gövel Ördek
18	2251	Kırşehir	Ahu Gözlerini

YÖRESİ
BERGAMA

KİMDEN ALINDIĞI
YUSUF BABACAN

ELÂ GÖZLÜ BENLİ DİLBER

(KARACAOĞLAN'DAN)

NOTAYA ALAN
AHMET YAMACI

SÜRE:

(♩=138) (Saz....)

E LÂ GÖZLÜ BEN Lİ DİL BER KOY MA BE Nİ EL YE Rİ NE.
AL TIN KE MÊ Rİ NO LA YIM AH DO LA BE Nİ BEL YE Rİ NE
HA Dİ HAY Dİ CA NİM HAY Dİ O BA KİŞ LAR BE Nİ BAY DI
SE Nİ SE Nİ ZA LİM SE Nİ NE RE LER DE BUL SAM SE Nİ
KEN Dİ ME AL SAM SE Nİ Sİ NE ME SAR SAM SE Nİ
LİM SOR SA NA

2
Gel kız karşımda dursana
Nedir şu halim sorsana
Sağından bir tel versene
(AH) Koklayayım gül yerine
Bağlantı: Hadi haydi canım haydi

3
Karacaoğlu der nola yım
Kolun boynuma dolayım
Nazlı yâr kölen olayım
(AH) Kabul eyle kul yerine
(Bağlantı)

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 2840
İNCELEME TARİHİ: 18.4.1988

DERLEYEN

SÜLEYMAN YILDIZ

YÖRESİ

TUNCELİ

KİMDEN ALINDIĞI

SÜLEYMAN YILDIZ

SÜRESİ:

ŞU YALAN DÜNYAYA GELDİM GELELİ

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN

SÜLEYMAN YILDIZ

ŞU YA LAN DÜN YA YA
A RA DI LAR BİR TE —N

GE—L DİM GE LE— Lİ (SAZ—) GE—L DİM GE LE— Lİ (SAZ—)
HA— DA BUL DU— LA—R CA— NAN BUL DU— LA—R

TAS TAS İÇ TİM A ĞU— LA— RI SA Ğİ— KE—N (SAZ—)
YAS LAN DI LAR GIV DI— LA— RİM GIR DI— LA—R

HEY CA—N SA Ğİ— KE—N (SAZ—) KAH PE EE LEK VER MEZ VER ME—Z
HEY DOST GIR DI— LA—R YAZ BA HA RA YIN DA HEY DOS—T

BE Nİ—M MU RA— DİM (SAZ—) Vİ RAN GO—Y DU
Bİ RO—D VER Dİ— LER YAN DİM Gİ—T TİM

MOR SÜ—M BÜ—L LÜ BA Ğİ KEN (SAZ—)
YAN DI—M GA—R LI DA Ğİ KEN

Gençtürk

- 2 -

ŞU YALAN DÜNYAYA GELDİM GELELİ

ŞU YALAN DÜNYAYA GELDİM GELELİ

TAS TAS İÇTİM AĞULARI SAĞ İKEN (HEY CAN SAĞ İKEN)

KAMPE FELEK VERMEZ BENİM MURADIM

VİRAN KOYDU MOR SÜMBÜLLÜ BAĞ İKEN

ARADILAR BİR TENHADA BULDULAR (CANAN BULDULAR)

YASLANDILAR GIYDILARIM GIRDILAR (HEY DOST GIRDILAR)

YAZ BAHAR AYINDA (HEY DOST) BİR OD VERDİLER

YANDIM GİTTİM ANAM GARLI DAĞ İKEN

GANMAZ DA DELİ GÖNÜL GANMAZ (CANAN GANMAZ)

AKAR GÖZLERİMİN YAŞI GURUMAZ (CANAN GURUMAZ)

SENDEN GERU BENİM (BENİM) FIKRİM YÜRÜMEZ

AZİL OLDUM GÜZELLERE BEY İKEN

KARACAOĞLAN DER Kİ, BAKIN GELİNE (CANAN GELİNE)

ÖMRÜMÜN YARISI GİTTİ TALANA (GİTTİ TALANA)

SUAL EYLE BİZDEN (HEY DOST) EVVEL GELENE

KİM VAR İMİŞ BİZ BURADA YOK İKEN

YÖRESİ

ERZURUM

KİMDEN ALINDIĞI

MİLUSİ SEVENİ

SÜRESİ :

EL GÖZLÜM BEN BUL

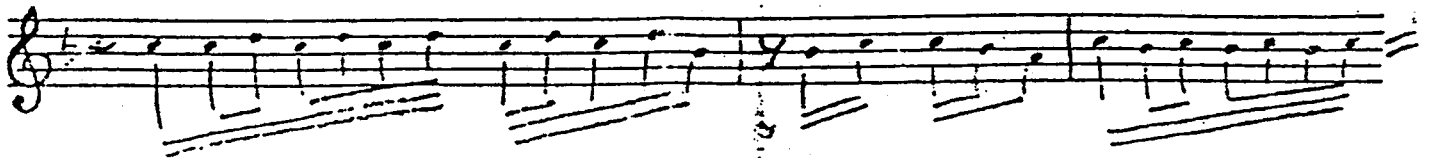
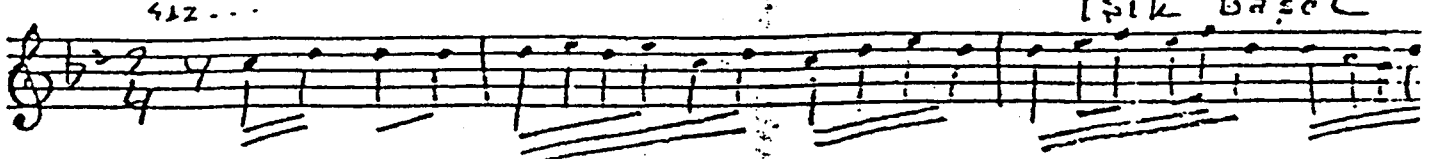
ELDEN GİDERSEM

DERLEME TARİHİ

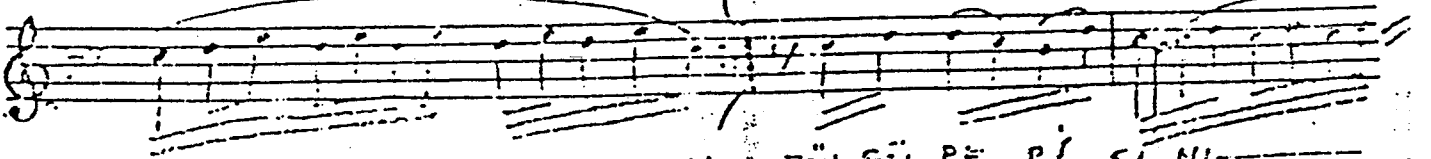
NOTAYA ALAN

Emîn Aldemir

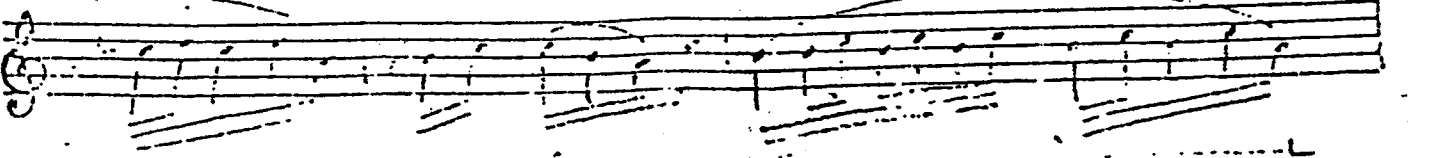
İşık Başol

E Lİ GÖZ LÜM BEN BUL EL DEN Gİ DE R

SE İ ZİL FÜ PE Rİ Sİ Mİ

KİL ME LÜ ME LÜ

KİL ME LÜ ME LÜ KE Rİ ME TAZ

AL Dİ N Gİ Yİ R İL BE

T A T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No.....
İNCELEME TARİHİ:.....

DERLEYEN

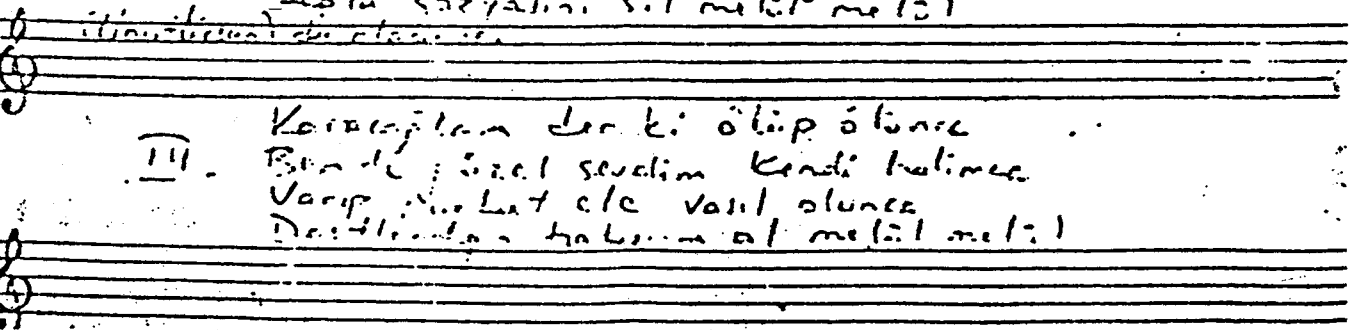
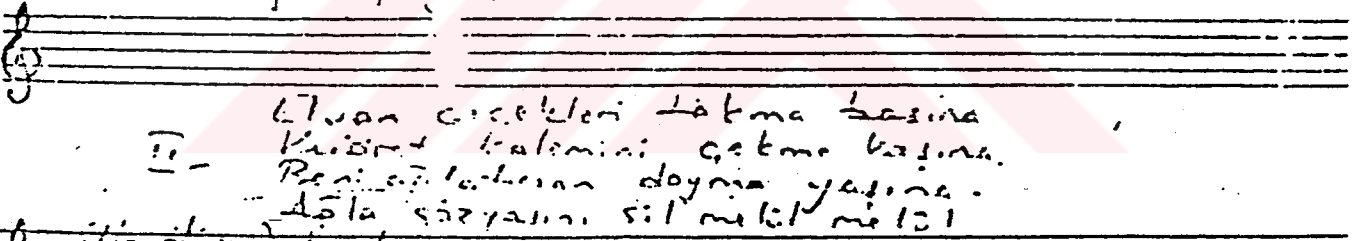
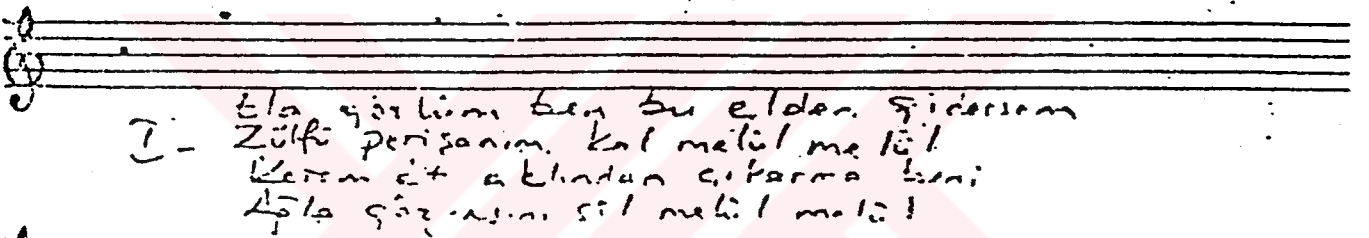
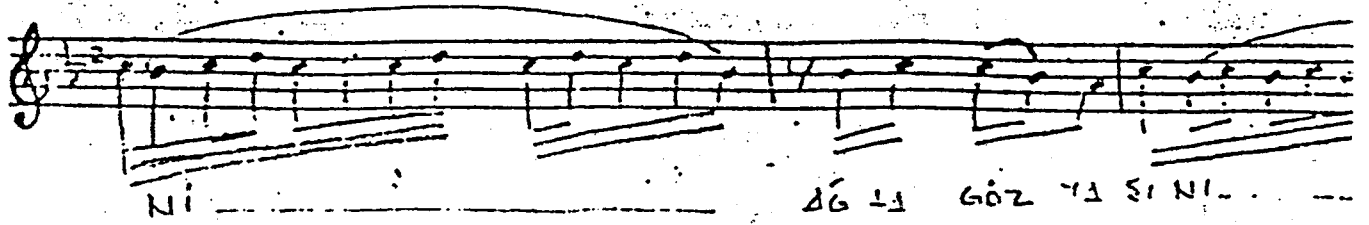
YÖRESİ

İNCELEME TARİHİ

KİMDEN ALINDI?

SÜRESİ:

NOTAYA ALAN

YÖRESİ
YILDIZELİ

KİMDEN ALINDIĞI
ALİ SULTAN

SÜRESİ:

BAĞLANDI YOLLARIM (KARACAOĞLANDAN)

DERLEME TARİHİ
1975

NOTAYA ALAN
NDA TÜFEKÇİ

Musical score for the song "BAĞLANDI YOLLARIM" (Karacaoğlan). The score is written in 2/4 time and features a melody line with lyrics in Turkish. The lyrics are as follows:

BAĞ LAN DI YOL LA RIM GAL DİM CA DA RE Sİ ZO YU
YA Rİ GÖR SE Yİ DİM HAF TA AY DA
KA RA COĞ LAN DER Kİ BA ŞA YA ZİL DI O YU

GAY RI DÜN YA BA NA A RA
SE VİP AY RİL MAK TAN NE BUL
GO ZUM YA ŞI SEL SEL OL DU

LAN DUN DI GE L GEL DE RİL Dİ DEF
SÜ FA Y DA O YU AZ RA İL GÖY
ZÜ L DÜ O YU KE FE NİM Bİ

DE RİM AR SIZ A MA N Sİ ZO YU
SÜM DE CA NİM A HA Y HA Y DA O YU
ÇİL Dİ KAB RİM GA Zİ L Dİ O YU

ÜS TUS DE Dİ ZİL Dİ Sİ RA LAN DI GEL GE Lİ
Cİ GE Rİ MİN BA Sİ YA RA LAN DI GEL GE Lİ
ME ZA Rİ MİN ÜS TÜ KA RA LAN DI

YAV RUM GEL GE L GÜ LÜM GEL GEL
(CA NİM) (YAV RUM)

CA Nİ M GEL GEL GEL
(GUR BA N)

BAĞLANDI YOLLARIM GELDİM ÇARESİZ OY
GAYRI DÜNYA BANA ARALANDI GEL
DERİLDİ DEFTERİM ARSIZ AMANSIZ OY
ÜST ÜSTE DİZİLDİ SİRALANDI GEL GEL
Bağlantı: YAVRUM GEL GEL GÜLÜM GEL GEL
(CANIM GEL GEL GEL
(CANIM GEL GEL YAVRUM GEL GEL
GURBAN GEL GEL

YARI GÖRSE YİDİM HAFTADA AYDA
SEVİP AYRILMAYAN NE İZDÜN FAYDA OY
AŞKIL GÖĞÜMDE CANIM HAY HAYDA OY
CİĞERİMİN BASI YARALANDI GEL GEL
Bağlantı.

KARACAOĞLAN DERKİ BASA YAZILDI OY
GÖZÜM YAKI SEL SEL GÖZÜM SÜZÜLDÜ OY
KEFENİM İÇİLDİ KABRİM KAYILDI OY
MEZARIMIN ÜSTÜ KARALANDI GEL GEL
Bağlantı.

NOT: Türkünün bağlantısı giriş ve ara sazi
olarak alınır.

BEN SENİ SEVİYİM CAN İLE CANDAN
İNSAN KEMLİK BULMAZ SEVDİĞİ YARDAN
CANIM ESİRGEMEM VALLAHİ SENDEN
GÖTÜR SAT PAZARDA KÖLEM VAR DEYİ.

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No : 2692
İNCELEME TARİHİ : 18_3_1985

DERLEYEN
ANK. DEV. KONS.

YÖRESİ
ÇUKUROVA

DERLEME TARİHİ

KİMDEN ALINDIĞI
EYÜP TADİL

NOTAYA ALAN
ALİ CAN

SÜRESİ :

İNCECİK TEN BİR KAR YAĞAR

(KARACAOĞLAN'DAN BİR DEYİŞ)

(Saz)

İN CE CİK TE N BİR KA R YA ĞA RI TO ZA RE Lİ F
E LİF KAŞ LA Rİ Nİ ÇA TA RI GAMZE Sİ Sİ
EV LE Rİ NİN Ö NÜ ÇAR DAK E Lİ Fİ NE
KA RA COĞ LA N EY ME LE Rİ N GÖ NÜL SEV ME Zİ

(Saz)

E Lİ F Dİ YE
NE ME BA TA
LİN DE BAR DA K
DEY ME LE Rİ N

DE Lİ GÖ NÜ L AP DA L OL MU S S GE ZE
A K E L E Rİ N KA LE M TU TA R Y A Z A
SANKİ YE Sİ L BAŞ LI OR DE K YÜ ZE
İ LİK LE Mİ Ş DÜĞ ME LE Rİ N CO ZE

RE Lİ F E Lİ F Dİ YE
RE Lİ F E Lİ F Dİ YE
RE Lİ F E Lİ F Dİ YE
RE Lİ F E Lİ F Dİ YE

İNCECİK TEN BİR KAR YAĞAR
TOZAR ELİF ELİF DİYE
DELİ GÖNÜL APTAL OLMUŞ
GEZER ELİF ELİF DİYE

ELİF KAŞLARINI ÇATAR
GAMZESİ, SİNEME BATAR
AK ELLERİ KALEM TUTAR
YAZAR ELİF ELİF DİYE

EVLERİNİN ÖNÜ ÇARDAK
ELİFİN ELİNDE BARDAK
SANKİ YEŞİL BAŞLI ÖRDEK
YÜZER ELİF ELİF DİYE

KARACAOĞLAN EYMELERİN
GÖNÜL SEVMEZ DEYMELERİN
İLİKLENMİŞ DÜYMELERİN
ÇÖZER ELİF ELİF DİYE.

YÖRESİ

DERLEME TARİNİ

KİMDEN ALINDIĞI
İBRAHİM ERDEM

KİME KİN ETTİN DE GİYDİN ALLARI

NOTAYA ALAN
YAVUZ TOP

SÜRESİ :
♩ = 126

Kİ ME Kİ NET Tİ — N DE — N GİY Dİ NAL LA — R
SEN BE Nİ SEV SE — Y Dİ — N A RAR BU LU — R
HİC RA Nİ YEM DE — R Kİ BA KIN HA LI

Rİ DU — N YAKIN Nİ KEN NÜ ZA — K
MA ZÜL FÜ NÜN TE LİN DE — N
DAG LAR DA YAN MI YO — R

ET TİN YO LA Rİ DU — N
BAĞ LAR DU RUR MA
A HÜ ZA Rİ

MİH NE Tİ LE YE Tİ — R Dİ GİM GÜL LE
MA DEM AY RI LİK MI — Ş SE NİN MU RA
E Lİ MER ME ZOL DU KİSP — İ KÂ RI

Rİ Dİ — N VAR DİN GİT TİN BİR KÖ
MA Nİ ÇİN BE Nİ A LÜ TE
ÇÜN KÜ GÜL Nİ YÜZ MÜ

TÜ YE YOL DUR DU — N VA RIP GİT TİN
Şİ — NE YAN DIR Dİ — N Nİ ÇİN BE Nİ
EL DEN AL DIR Dİ — M ÇÜN KÜ GÜL MÜ YÜZ

BİR SO — Y SU ZA YOL DUR DU — N
A LÜ TE Şİ NE YAN DIR Dİ — N
MÜ EL DE NAL DIR Dİ — M

— 1 —
KİME KİN ETTİN DE GİYDİN ALLARI
YAKIN İKEN UZAK ETTİN YOLLARI
MİHNET İLE YETİRDİĞİM GÜLLERİ
YARDIN GİTTİN BİR KÖTÜYE YOLDURDUN

— 2 —
SEN BENİ SEVSEYDİN ARAR BULURDUN
ZÜLFÜNÜN TELİNDEN BAĞLAR DURURDUN
MADEM AYRILIKMIŞ SENİN. MURADIN
NİÇİN BENİ ATEŞİNE YANDIRDIN

— 3 —
HİCRANİYEM DER Kİ BAKIN HALIMA
DAĞLAR DAYANMIYOR AH'U ZARIMA
ELİM ERMEZ OLDU KİSP — İ KÂRIMA
ÇÜNKÜ GÜL YÜZLÜMÜ ELDEN ALDIRDIM

— 4 —
SEN SENİ TOPLADA KUSAĞIN KUŞAN
AYRILIR MI SENİN SEVDANA DÜŞEN
SEFA GELDİN DİYE SARIP SARMAŞAN
NİÇİN BENDEN MUHABBETİ KALDIRDIN.

RT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
HM REPERTUAR SIRA No: 602
YCELEME TARİHİ: 15.3.1974

ÖRESİ
ARAŞ

İMDEN ALINDIĞI
ŞIK MEHMET YANIK

ÜRE
= 50

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
M.SARISÖZEN

GÜZEL NE GÜZEL OLMUŞSUN (karacaoğlandan bir deyiş)

-1-
GÜZEL NE GÜZEL OLMUŞSUN
GÖRÜLMİYİ GÖRÜLMİYİ
ŞİYAH ZÜLFÜN HALKALANMIŞ (aman aman)
ÖRÜLMİYİ ÖRÜLMİYİ

-2-
MENDİLİ YUDUM ARITTIM
GÜLÜN DALINDA KURUTTUM
ADIN NE İDİ UNUTTUM (aman aman)
SORULMAYI SORULMAYI

-3-
ÇAĞIR KARACAOĞLAN ÇAĞIR
TAŞ DÜŞDÜĞÜ YERDE AĞIR
YİĞİT SEVDİĞİNDEN SOĞUR (aman aman)
SARILMAYI SARILMAYI

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T. H. M. RÉPERTUAR SIRA No: 1467
İNCELEME TARİHİ: 26-9-1977

DERLEYEN:
TRT

YÖRESİ
SİLİFKE-Mut

DERLEME TARİHİ
4-5-1977

KİMDEN ALINDIĞI
MUSA EROĞLU

SÜRESİ: M: $\text{♩} = 220$

ŞU YÜCE DAĞLARIN KARI

NOTAYA ALAN
NIDA TÜFEKÇİ

ŞÜ YÜCE DAĞLARIN KARI
(Sahife- 2)

YAY LA MI Zİ LÂ LE SÜN BÜL BÜ RÜ DÜ
GAY RI Bİ Zİ ME LİN KA RA ÇA LI Sİ
A NA NİN BA BA NİN A CI SÖZ LE Rİ

GE LÖL DU Gİ DE LİM DE Bİ Zİ MEL LE RE
GÜ LÖL DU
BA LÖL DU

GE LÖL DU Gİ DE LİM DE Bİ Zİ MEL LE RE
GÜ LÖL
BA LÖL

SU YÜCE DAĞLARIN KARI ERİDİ

" " " " " "

SEL OLDU GİDELİMDE BİZİM ELLERE

YALAMIZI LÂLE SÜNBÜL BÜRÜDÜ

" " " " " "

GEL OLDU GİDELİMDE BİZİM ELLERE

GEL " " " "

— 2 —

NAZLI OLUR GÜZELLERİN EYİSİ

" " " " " "

DELİ GÖNÜL GÜZELLERİN DELİSİ

" " " " " "

GAYRI BİZİM ELİN KARA ÇALISI

" " " " " "

GÜL OLDU GİDELİM BİZİM ELLERE

GÜL OLDU " " " "

— 3 —

KARACAOĞLAN DERKİ GELİR YAZLARI

" " " " " "

GÜZEL KİMDEN ALDINDA SEN BU NAZLARI

" " " " " "

ANANIN BABANIN ACI SÖZLERİ

" " " " " "

BAL OLDU GİDELİM BİZİM ELLERE

BAL OLDU " " " "

ÖRESİ
ADANA KOZAN
İMDEN ALINDIĞI
ALİ ARIK
SÜRESİ:
= 190

GADİR MEVLÂM SENDEN

DERLEME TARİHİ
21-7-1971

NOT.YA ALAN
ATES KÖYOĞLU
3-5-1978

— 1 —
GADİR MEVLÂM SENDEN BİR ÖLEĞİM VAR
MİHNETİLE VERİLMİŞİ NEYLEYİM
BEN SUFRA İSTERİM HİCEL SUNMADIK
ÖNDEN ÖNE SÜRÜLMÜŞÜ NEYLEYİM

— 3 —
BENİM SEVDİCEĞİM BENCE OLURSA
USUL BOYLU BELİ İNCE OLURSA
GOYVERİRİM BAZIM DİNCE OLURSA
ELİN KOĞUP YORDUĞUNU NEYLEYİM

— 2 —
BEN YAYLA İSTERİM KARI KALKMADIK
SARI SÜMBÜL MOR MENEVŞE ÇIKMADIK
BEN GÜL İSTERİM Kİ KOKULANMADIK
BAŞTAN BAŞA TAKILMIŞI NEYLEYİM

— 4 —
KARACÖĞLAN DERKİ KÖR ETTİN GÖZÜM
KIZ GELİN İÇİNDE GEÇERDİ SÖZÜM
HİÇ BİR EL DEĞMEDİK YAR İSTER ÖZÜM
KOLDAN KOLA SARILMIŞI NEYLEYİM

YÖRESİ
TUNCELİ PİLUMUR

DERLEME TARİHİ

19. 4. 1964

KİMDEN ALINDIĞI
AHMET SARIGÜL

NOTAYA ALAN
MUSTAFA HOSSU

ELÂ GÖZLERİNİ SEVDİĞİM DİLBER

SÜRE :

♩ = 80

E LÂ GÖZ LE Rİ İ Nİ SEV Dİ ĞİM DİL BER

GÖS TER CE MA Lİ Nİ GÖR ME YE GEL DİM

Buselerin derde درمان dediler
Gerçekmi sevdiğim sormaya geldim.

Senin aşıkların gülmez dediler
Ağlayıp yaşını silmez dediler
Seni saran yiğit ölmez dediler
Gerçekmi cananım sormıya geldim

Sarı gülüm elden ele gezerim
Elâ gözlü yâri candan severim
Dediler o güzel sararıp solmuş
Hak nasip ederse görmeye geldim

İRESİ
ESKİN

DERLEME TARİHİ
1.12.1973

İMDEN ALINDIĞI
AHRİ İLHAN

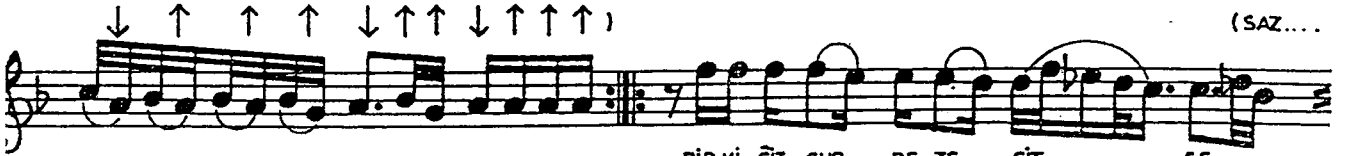
BİR YİĞİT GURBETE GİTSE

NOTAYA ALAN
SONER ÖZBİLEN

ÜRE:

$\text{P}=104$

Tezene vuruşları
(SAZ ↓ ↑ ↓ ↑ ↑ ↑ ↓ ↑ ↑ ↑ ↓ ↑ ↑ ↑ ↓ ↑ ↑ ↓ ↑ ↑ ↑ ↑ ↑ ↑)

BİR Yİ ĞİT GUR BE TE GİT SE
BAĞRI MA BA SA RİM DAS LAR
EV LE Rİ NİN Ö NÜ SÖ GÜT

GÖR BA ŞI NA NE LER GE LİR LİR LİR LİR
A KİT TİM GÖ ZÜM DEN YAŞ Ö LAR LİR
A TA LAR DAN AL MIŞ Ü GÜT

DIK CA YAŞ GÖ ZÜ NE DÖ LAR GE LİR
KUŞ LAR YU VA ŞI NA DÖ NER GE LİR
Yİ GİT GİT SI LA ŞI NA DÖ NER GE LİR

— 1 —
BİR YİĞİT GURBETE GİTSE
GÖR BAŞINA NELER GELİR
GARİP SİLAYI ANDIKÇA
YAŞ GÖZÜNE DOLAR GELİR

— 2 —
BAĞRIMA BASARIM TAŞLAR
AKİTTİM GÖZÜMDEN YAŞLAR
YAVRUSUN YİTİREN KUŞLAR
YUVASINA DÖNER GELİR

— 3 —
EYLERİNİN ÖNÜ SÖĞÜT
ATALARDAN ALMIŞ ÖĞÜT
YARINDEN AYRILAN YİĞİT
SİLASINA DÖNER GELİR

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM - NO : 107 - 17.3.1973

DERLEYEN
AHMET YAMACI

YÖRESİ
DENİZLİ - ÇAL

DERLEME TARİHİ

KİMDEN ALINDIĞI
MUSA İNAN

NOTAYA ALAN
AHMET YAMACI

BANA KARA DİYEN DİLBER

SÜRESİ

Söz.....

BA NA KA RA Dİ YEN DİL BER KAS LA RIN KA
RA DE DİL Mİ YÜ ZÜ NÜ GÜL DÜ REN GE LİN
Söz.....
GÖZ LE RİN KA RA DE DİL Mİ

BENİ KARA DİYE YERME
MEVLÂH YARATMIŞ HOR GÖRMİ
ELÂ GÖZE SİYAH SÜRME
ÇEKİLİR KARA DEĞİL Mİ

HER YOLDAN GELİR GEÇERLER
AKTAN KARAYI SEÇERLER
AĞALAR BEYLER İÇERLER
KAHYS DE KARA DEĞİL Mİ

KARACÖĞLAN DER MAĞALLAH
BİR CÜN GÖRÜNÜR İNŞALLAH
KARA DONLUDUR BEYTULLAH
ÖRTÜSÜ KARA DEĞİL Mİ

YÖRESİ
KESKİN

DERLEME TARİHİ

KİMDEN ALINDIĞI
BAHRI İLHAN

SUNAYI DELİ GÖNÜLÜ
(HALAY HAVASI)

NOTAYA ALAN
NİDA TUFEKÇİ

SÜRESİ.

Musical score for 'Sunayı Deli Gönülü' (Halay Havası). The score is written on a single staff with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked '14' over '4'. The score includes a large red 'X' watermark across the center. The lyrics are written below the staff, with some words in parentheses. The lyrics are:

SU NA YI DA DE LI GO NU . . . L
A TAŞ YAN MA YIN CA DU MA . . . N
SA BAH TA NUĞ RA DI M YA Ri . . . N

SU NA YI BEN YO LU NA
MI TÛ TER NA AK GER DA NÛS
YUR DU NA DA YA NA MAM

TER KE . . . Y LE Dİ . . . M
TUN DE . . . N CI ME . . . N
FI CA MI HA DER Dİ

SUNAYI DELİ GÖNÜL
(Sahife - 2)

YI TER NE

AR MA ĞAN GON DER DIM TEL LI
YAK TI GEL ME YIN CE BUL BUL
YI KI LA SI KAR LI DA GI

DUR NA MU O NA YI TER NA I NER GI DER BIR GO
NAR D: O TER A SAR

LE RI SUR ME LI AR MA ĞAN GON
VAK TI GEL ME
YI KI LA SI

DER DIM TEL LI DUR NA YI I NER GI DER
YIN CE BUL BUL MU O NA O TER
KAR LI DA GIN AR DI NA A SAR

BIR GO Z LE RI SUR ME LI

—1—
SUNAYI DA DELİ GÖNÜL SUNAYI
BEN YOLUNA TERK EYLEDİM SİLAYI
ARMAĞAN GÖNDERDİM TELLİ DURNAYI
İNER GİDER BİR GÖZLERİ SÜRMELİ

—2—
ATAŞ YANMAYINCA DUMAN MI TUTER
AK GERDAN ÜSTÜNDE ÇİMEN MI BİTER
VAKTI GELMEYİNCE BÜLBÜL MÜ ÖTER
ÖTER GİDER BİR GÖZLERİ SÜRMELİ

—3—
SABAHTAN UĞRADIM YARIN YURDUNA
DAYANILMAZ FİGANINA DİRDİNE
YIKILASI KARLI DAĞIN ARDINA
ASAR GİDER BİR GÖZLERİ SÜRMELİ

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No : 1183
İNCELEME TARİHİ : 4 - 12 - 1975

DERLEYEN
M. SARISÖZEN

YÖRESİ
ANKARA

KİMDEN ALINDIĞI
MUCİP ARCUMAN
ZEKERİYA BOZDAĞ

SÜRESİ :

MADDEM DİLBER MEYLİN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
M. SARISÖZEN

MA DEM DİL BER MEY LİN
Sİ YAH SAÇ LA RI Nİ
KA RA COĞ LAN DER Kİ
YO ĞU DU BEN DE DE TİM
EY LER SİN PER EY MA HI MES
E ZE LİN DEN İK RAR VER ME
BE Nİ SEN UĞ RAT TIN BU ZA
KAŞ LA GÖZ E ĞER SİN BA NA
YE Yİ DİN MU HAB BET TİR GÜ ZEL Lİ ĞİN
LIM DER DE BEN KEN Dİ HA LIM DA GEZ Dİ
MI KAS TIN SE VER LER GÜ ZE Lİ DA RIL
Nİ ŞA GİM YER Nİ DE UĞ RUN UĞ RUN
MA DOS TUM CA ĞI RIP YA
DA RIL DIN SA
BA KIP ME YE Yİ DİN
Dİ GÜR ME YE Yİ DİN
GÜ ZEL MA YA Yİ DİN

— 1 —

MADDEM DİLBER MEYLİN YOĞUDU BENDE,
EZELİNDE İKRÂR VERMEYEDİN,
MUHABBETTİR GÜZELLİĞİN NİŞANI,
UĞRUN, UĞRUN BAKIP GÜLMİYEDİN.

— 2 —

SİYAH SAÇLARINI EYLER SİN PERDE,
BENİ SEN UĞRATTIN BU ZALİM DERDE,
BEN KENDİ HALIMDA GEZDİĞİM YERDE,
ÇAĞIRIP YADİĞÂR VERMEYEDİN.

— 3 —

KARACOĞLAN DERKİ EYMAHI MESTİM,
KAŞLA GÖZ EĞERSİN BANAMI KASTIN,
SEVERLER GÜZELİ DARILMA DOSTUM,
DARILDINSA GÜZEL OLMAYAYIDIN.

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 1034
İNCELEME TARİHİ : 12-6-1975

YÖRESİ
ÇUKUROVA

KİMDEN ALINDIĞI
AZİZ ŞENSES

SÜRESİ

DERLEYEN
AHMET YAMACI

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
AHMET YAMACI

GÖK YÜZÜNDE TÜTEN OLSAM

GÖK YÜ ZÜN DE TÜ TEN OL SAM YER
KOL LA RIN DA BUR MA OL SAM YE

YÜ ZÜN DE Bİ TEN OL SAM BİR AT LAS TAN
DİK LE Rİ HUR MA OL SAM AL ÇUN AL ÇUN

KE TEN OL SAM YAR BOY NU NA SAR SA BE Nİ
SÜR ME OL SAM YAR GÖ ZÜ NE SÜR SE BE Nİ

YAR BOY NU NA SAR SA BE Nİ VA Y
YAR GÖ ZÜ NE SÜR SE BE Nİ VA Y

— 1 —

GÖK YÜZÜNDE TÜTEN OLSAM
YER YÜZÜNDE BİTEN OLSAM
BİR ATLASDAN KETEN OLSAM
YAR BOYNUNA SARSA BENİ, vay.

— 2 —

KOLLARINDA BURMA OLSAM
YEDİKLERİ HURMA OLSAM
ALÇUN ALÇUN SÜRME OLSAM
YAR GÖZÜNE SÜRSE BENİ, vay.

GÖVEL ÖRDEK

YE ŞİL BAŞLI GÖ VEL ÖR DEK

U ÇAR GI DER GÖ LE KAR ŞI EG Rİ CE SİN

TEL TEL ET MİŞ DÖ KER GI DER YA RE KAR ŞI

TELLİ TURNAM SÖ KÜN GE LİR İN Cİ MER CÂN YÜ KÜN GE LİR

EL VANEL VAN KO KÜN GE LİR YAR O TUR MUŞ YE LE KAR ŞI

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 2251
İNCELEME TARİHİ:

YÖRESİ
KIRŞEHİR

KİMDEN ALINDIĞI
NEŞET ERTAŞ
SÜRESİ:

DERLEYEN
NİDA TÜFEKÇİ

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
NİDA TÜFEKÇİ

AHÜ GÖZLERİNİ SEVDİĞİM

♩

A HU GÖZ LE Rİ Nİ SEV Dİ ĞİM DİL BER

SA NA BİR SÖ ZÜM VAR Dİ YE Mİ

(Saz:)

YO RUM

(Saz:)

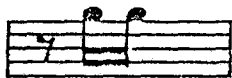
2. BİLMEM DE Lİ Mİ YİM MEC NUN GEZE RİM

BE Lİ Nİ

SİRRİ Mİ EL LE RE VE RE Mİ YO RUM

DER Dİ Mİ EL LE RE Dİ YE Mİ YO RUM

uysal

DATLI

EL U ZA DİP
DA RA MA ZÜL

1-
AHÜ GÖZLERİNİ SEVDİĞİM DİLBER
SANA BİR SÖZÜM VAR DİYEMİYORUM
BİLMEM DELİ MİYİM MEHNUN GEZERİM
SİRRİMİ ELLERE VEREMİYORUM
DERDİMİ ELLERE DİYEMİYORUM.

2-
HEHAL OLSUN AL YANAKTAN ALDIĞIM
EL UZADIP GONCA GÜLÜN DERDİĞİM
İRCE BELİNİ DATLI DİLİNİ SEVDİĞİM
GIRILSIN GOLLARIM SARAMIYORUM

3-
AL YANAKTAN ALDICAĞIM AZIKTIR
DARAMA ZÜLFÜNÜ GÖNLÜM BOZUKTUR
ÖKSÜRÜR GARİBİM BANA YAZIKTIR.
DESTURSUZ YANINA VARAMIYORUM.

ÖZGEÇMİŞ

14-05-1971 yılında Trabzon'un Çaykara ilçesinde doğdu. İlk, Orta ve Lise öğrenimini Samsun'da tamamladı. 1989 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musıkîsi Devlet Konservatuvarı Ses Eğitimi Bölümünü kazandı. 1994 yılında Türk Halk Müziği Ana Sanat Dalı birincisi olarak öğrenimini tamamladı. Aynı yıl İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Müziği Ana Sanat Dalı'nda Yüksek Lisans Programına başladı. 1995 yılında Türkiye Radyo Televizyon Kurumu İstanbul Radyosu'nun açmış olduğu Türk Halk Müziği Sözleşmeli Ses Sanatçılığı sınavını kazandı ve göreve başladı. 1992-1995 yılları arasında Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nde Türk Halk Müziği Solfej ve Repertuar öğretmeni olarak görev yaptı. 1993 tarihinde merkezin Türk Halk Müziği Koro şefliği görevini üstlendi, halen bu görevini sürdürmektedir. 1995 ve '96 yıllarında Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'nce düzenlenen Türk Halk Müziği Koro Yarışmalarında İstanbul birinciliğini kazandı. 1993-1996 yılları arasında, çeşitli özel televizyonlarda Türk Halk Müziği Program Danışmanı ve ses sanatçısı olarak görev yaptı. 1996 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na müzik öğretmeni olarak İzmit Halk Eğitim Merkezi'ne atandı. Aynı yıl öğrenimi nedeniyle Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'ne müzik öğretmeni olarak tayin edildi ve halen bu görevini sürdürmektedir.